

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví/ Informační zaměření

Diplomová práce

Mgr. Lenka Kovaříková

**Analýza institucionálních repozitářů provozovaných v systému
DSpace v České republice**

The analysis of the institutional repositories in the Czech
Republic using DSpace system

Hrádek nad Nisou 2019

Vedoucí práce:
PhDr. Radka Římanová. Ph.D.

Poděkování :

Děkuji za vedení diplomové práce PhDr. Radce Římanové, Ph.D., která se mnou byla ochotná konzultovat od brzkého rána.

Dále bych ráda poděkovala všem nadšencům, bez kterých by neexistovala globálně propojená síť informací sloužící ke vzdělávání.

Za Českou republiku mezi ně patří: RNDr. Miroslav Bartošek, CSc., PhDr. Eva Bratková, Ing. Lukáš Budínský, Ladislav Cubr, Ph.D., Mgr. Petra Dědičová, Mgr. Jan Dvořák, Ph.D., Bc. Jaroslava Havlová, DiS., PhDr. Iva Horová, Jan Hutař, PaedDr. Radim Chvála, CSc., Ing. Petr Karel, Ph.D., Mgr. Vlastimil Krejčíř, Ing. Martin Lhoták, Mgr. Zdeňka Mácková, Ing. Jan Mach, Bc. Ing. Jiří Marek, PhD, Ing. Ivan Masár, Mgr. Marek Melichar, PhDr. Miroslava Pourová, Mgr. Lenka Němečková, Ing. Ivo Prajer, Mgr. Pavla Rygelová, PhDr. Radka Římanová, Ph.D, Mgr. Tereza Simadlová, Jan Skůpa, Ing. Martin Svoboda, Mgr. Daniela Tkačíková, Mgr. Martin Svoboda, Mgr. Daniela Tkačíková, Mgr. Jitka Vencláková, Mgr. Lucie Vyčítalová, Mgr. Marta Zizienová a mnoho dalších.

Děkuji svým bývalým kolegům z Univerzitní knihovny TUL za odborné směřování a srdečnou podporu. V neposlední řadě mým nejbližším za trpělivost, péči a dodávání odvahy.

Bez vás všech, by tato práce nevznikla.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu, a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Hrádku nad Nisou, dne 31. července 2019

v. r.

Mgr. Lenka Kovaříková

Klíčová slova (česky)

DSpace, institucionální repozitáře, digitální repozitáře, DSpace v České republice, analýza repozitářů, vyhledávání.

Klíčová slova (anglicky):

DSpace, institutional repositories, digital repositories, DSpace in the Czech Republic, repository analysis, searching.

Abstrakt

Cílem diplomové práce analyzovat, porovnat a vyhodnotit volně dostupné institucionální repozitáře (IR) v ČR, které jsou provozovány v systému DSpace.

Historický vývoj IR je popsán prostřednictvím komparace informací získaných z registrů repozitářů, publicistických článků, prezentací a kvalitativních rozhovorů. Jednotlivé IR byly sledovány z hlediska: verze, oborového zaměření, typů ukládaných dokumentů, organizace, jazykových mutací, počtu záznamů, správy, vstupu a výstupu dat, přihlašování a práv. Větší část je věnovaná možnostem vyhledávání a zpracování metadat.

Analýza získaných dat přinesla souhrn vlastností a možností systému. Ukázala na klady jako schopnost systémové propojení repozitářů i nedostatky v podobě zanedbávání věcného popisu.

Abstract

The goal of this thesis is to analyze, compare and evaluate available institutional repositories (IR) in Czechia, which are stored in the DSpace system.

The development of IR and its circumstances is described through comparison of information available from registry of repositories, journals articles, presentations, and qualitative interviews. Each IR was compared by version, area of expertise, types of stored documents, organization, language mutations, number of records, administration of data entry and data exit processes, system login and user rights. A bigger part of this thesis is dedicated to search options and metadata.

As a result of that the analysis of collected data brought a summary of characteristics and system options. It highlighted the positives such as the system integration of repositories, as well as negatives such as overlooking of subject description.

The result of the analysis are system attributes and options. brought a summary of the system's features and capabilities. She pointed out the positives as the ability of systematic interconnection of repositories and shortcomings in the form of neglecting the subject description.

OBSAH

Předmluva	10
1 Úvod	12
2 Digitální repozitář	14
2.1 Dělení dle druhu	14
2.2 Dělení dle uživatelské přístupnosti	15
2.3 Obsah repozitářů	17
2.4 Otevřené softwarové platformy v ROAR a v OpenDOAR 17	
3 Digitální repozitář v systému DSpace	19
3.1 Základní technická specifikace	20
3.2 Vnitřní členění dat	21
3.3 Přístup	22
3.4 Vstupy dat	22
3.5 Obsah IR DSpace	24
4 Institucionální repozitáře v systému DSpace v České republice	25
4.1 Počátky	25
4.2 Systémy pro zpřístupňování VŠKP	26
4.3 Setkání českých uživatelů systému DSpace	27
4.4 Otevřené repozitáře	31
4.4.1 Otevřené repozitáře 2014	32
4.4.2 Otevřené repozitáře 2015	33
4.4.3 Otevřené repozitáře 2016	34
4.4.4 Otevřené repozitáře 2017	36
4.4.5 Otevřené repozitáře 2018	39
4.4.6 Otevřené repozitáře 2019	42
4.5 Závěr	46
5 Identifikace IR veřejných univerzit v České republice 47	
5.1 Akademie múzických umění v Praze	47

5.2	České vysoké učení technické	48
5.3	Masarykova univerzita, Filozofická fakulta ...	50
5.4	Technická univerzita v Liberci	51
5.5	Univerzita Karlova	51
5.6	Univerzita Pardubice	52
5.7	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	53
5.8	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	54
5.9	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	55
5.10	Vysoké učení technické v Brně	56
5.11	Západočeská univerzita v Plzni	57
5.12	Závěr	58
6	Analýza IR v ČR	59
6.1	Název repozitáře	59
6.2	Verze DSpace	60
6.3	Oborové zaměření repozitářů	60
6.4	Typ ukládaných dokumentů	61
6.5	Organizace repozitáře	62
6.6	Jazykové mutace systému	63
6.7	Počet záznamů	63
6.8	Správa repozitáře	64
6.9	Automatizované vstupy dat	66
6.10	ROAR, OpenDOAR, OAI-PMH	67
6.11	Přihlášení	67
6.12	Poskytování dalších služeb	68
6.13	Vyhledávání	69
6.14	Procházení/Prohlížení z hlavní strany	82
6.15	Procházení/Prohlížení z podkomunit	83
6.16	Operátory vyhledávání	84
6.17	Metadata	85
6.18	Závěr	86
6.18.1	Nezhodnocené repozitáře.....	86
7	Závěr	88

8	Seznam použitých zdrojů:	90
9	Seznam obrázků:	109
10	Seznam tabulek:.....	109

Předmluva

Digitální repozitář vedených v systému DSpace provozovaný Technickou univerzitou v Liberci¹ sloužil jako užitečný nástroj mé každodenní práce po dobu pěti let, kdy jsem pracovala jako jeho obsahová správkyně. Během tohoto období jsem sledovala vývojové trendy softwaru a podílela se na teoretickém i praktickém rozvoji institucionálního repozitáře. Získané znalosti bych ráda předala ostatním prostřednictvím této diplomové práce.

Pro teoretickou část jsem využila metody komparace zdrojů z registrů repozitářů, prezentací z odborných seminářů, článků a kvalitativních rozhovorů se správkyní systému DSpace ZČU PhDr. Miroslavou Pourovou, programátorem z UTB Ing. Ivanem Masárem a programátorem DSpace TUL Michalem Felgrem.

Praktickou část jsem postavila na analýze a testech vybraných institucionálních repozitářů. Jejichž výsledky byly porovnání a statisticky vyhodnoceny.

První kapitola je věnovaná vysvětlení pojmu digitální repozitář, jeho členění a softwarových verzí. Druhá kapitola specifikuje systém DSpace po technické stránce. Třetí kapitola se zaměřuje na institucionální repozitáře v systému DSpace v ČR. Ve čtvrté kapitoly jsou vybrané repozitáře zanalyzovány a porovnány mezi sebou. Závěrem tvoří shrnutí celé práce a výzkumných výsledků.

Pro citování jsem zvolila univerzitou předepsaný formát ISO 690 a citační manager Microsoftu v programu WORD

---

¹ <https://dspace.tul.cz/>

2007, který se ukázal nevhodným. Po tomto zjištění a konzultaci s vedoucí práce jsem využila pro tvorbu citací prostředí citacepro.cz a následný import do textu diplomové práce. Citace v textu jsou ve formě (Jméno, rok).

Práce má 119 695 znaků rozmístěných na 66 normostranách (1 normostrana 1800 znaků).

1 Úvod

Od počátku věků se snažilo lidské pokolení zaznamenávat své myšlenky. Využívalo k tomu znalost jazyka, který zaznamenával písmem do média, vyskytujícího se v prostředí, v němž žilo.² Díky této kombinaci můžeme skrz věky sdílet prastará sdělení našich předků. Promlouvají k nám zprávy z jeskynních maleb, z hliněných tabulek popsaných klínovým písmem, z papyrových svitků, březové kůry, pergamenu či papíru.

Zakódované informace byly pro svou vzácnost od starověku uschované v knihovnách, archivech a přístupné pouze vybraným členům společnosti.

Velký rozvoj sdílení informací přinesl vynález knihtisku. Dopomohl k jejich zpřístupnění vzdělání širší společnosti. Ke globálnímu šíření došlo s rozvojem informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT. Tato transformace přeměnila podobu úložišť informací. Klasické knihovny a archivy doplnily digitální repozitáře neboli digitální knihovny, či digitální archivy.

ICT pomáhá se zpracování, uložení dat. Zpřístupnění podporuje umělá inteligence. Aby porozuměla uloženým datům a byla schopna v nich vyhledávat, vznikly mezinárodní standardy pro metadatový popis digitálních objektů jako je: Dublin Core, MARC21, METS, MODS, MADS. (Bratková, c2002-2019) Pro globální sdílení zdrojů byly vytvořeny mezinárodní datové modely jako CERIF. (Dvořák, 2011) K propojení datových toků bylo potřeba zformovat funkční API a prostředí pro harvestování.

Pro deduplikování dat byly vytvořeny a globálně rozšířeny mezinárodní identifikátory například ISBN pro

---

² nosiče informace

knihy, ISSN pro periodika, DOI pro články, ORCID, Scopus ID a ResearcherID pro osoby atd.

Komplexní systém byl z větší části vytvořen neziskovými organizacemi se zapojením dobrovolníků z celého světa. Díky nim se může vzdělávat každý, kdo má přístup k PC a internetu.

2 Digitální repozitář

Digitální repozitář je informační systém vytvořený pro uložení, archivaci, zpřístupnění digitálních dokumentů, zachování integrity, autenticity dat a jejich ochrany v dlouhodobém časovém horizontu. (Cubr, 2003-) Spravuje elektronické dokumenty spojené s metadatovým popisem jejich obsahu.

V oblasti vědy zajišťují repozitáře maximální viditelnost, citovanost a dopad výzkumných výsledků. Urychlují vědeckou komunikaci a umožňují sledovat aktuální situaci v oboru. Prezентují práci jednotlivých vědců i celých institucí. Usnadňují získávání potenciálních spolupracovníků, studentů nebo grantových prostředků. Díky nim se dostávají odborné informace nejen ke specialistům, ale i k veřejnosti. Podporují interdisciplinární spolupráci. (Swan), (Havlová, 2003-)

Potřeba repozitářů vzrostla s působení iniciativy otevřeného přístupu k informacím, díky nim začaly být budovány otevřeně přístupné repozitáře.

2.1 Dělení dle druhu

Repozitáře dělíme podle zaměření na institucionální, oborové/předmětové. Samostatnou kategorií jsou repozitáře osiřelých záznamů.

Institucionální repozitáře obsahují digitální dokumenty vzniklé výzkumnou, vědeckou, vývojovou a či jinou činností konkrétní instituce nebo konkrétního konsorcia. (Cubr, 2003-) Zřizují je organizace pro autoarchivaci a zpřístupnění zaměstnaneckých a studentských děl.

V České republice mezi ně zařazujeme digitální archivy vysokých škol, repozitář Akademie věd ČR³ či Národního zemědělského muzea⁴.

Oborové, předmětové, disciplinární či tematické repozitáře využívají ke svým potřebám specifických výzkumných skupin. Obsahují odborné články, celé časopisy zaměřené k jednomu vědnímu oboru. Patří mezi ně například repozitář Speciální pedagogika⁵, Digitální matematická knihovna⁶

Repozitáře **osiřelých záznamů** zahrnují záznamy například okrajových či menšinových oborů, nebo díla od autorů, jejichž domovské instituce neprovozují vlastní repozitáře. (Masár, 2016) Příklad nalézáme v Národním úložišti šedé literatury.⁷

2.2 Dělení dle uživatelské přístupnosti

Jedním ze způsobu selekce repozitářů nalezneme v rozdělení podle přístupnosti dat v nich uložených na otevřené, uzavřené - archivní, uzavřené - komerční a hybridní.

Otevřený repozitář je souhrnné označení pro institucionální nebo oborový digitální repozitář využívaný pro potřeby naplnění tzv. zelené cesty otevřeného přístupu. Otevřenost repozitáře určuje míra volné dostupnosti dokumentů a interoperability s ostatními repozitáři umožňující vzájemné propojení a spolupráci. (Havlová, 2003-)

---

³ <https://www.lib.cas.cz/asep/uvod-do-asep/repozitar-avcr/>

⁴ <https://digitalni-knihovna.nzm.cz/>

⁵ <http://dspace.specpeda.cz/>

⁶ <https://dml.cz/>

⁷ <https://nysl.techlib.cz/cs>

Uzavřené - archivní repozitáře slouží pro archivaci např. zaměstnaneckých děl instituce, skupiny. Mohou obsahovat cenné dokumenty, které podléhají licencím či utajení. Z toho důvodu nesmí být volně zveřejněny. Jsou určené pro uzavřenou skupinu uživatelů, nebo pouze pro archiváře. Pro přístup k jejich obsahu musí uživatelé patřit k domovské instituci například jako student, vyučující na univerzitě. V některých případech lze toto opatření obejít registrací. Potíž je v tom, že tyto záznamy nemají pro vyhledávací stroje indexovatelná metadata.

Do obsahu **uzavřeného - komerčního repozitáře** lze nahlížet po zaplacení určitého poplatku. Poplatky jsou počítány za určité časové období, či počet shlédnutých příspěvků.

Hybridní repozitáře uchovávají jak volně přístupný, tak uzavřený obsah. K části dokumentů se uživatel dostane volně, k části jen jako interní uživatel instituce, nebo po zaplacení poplatku. Tento typ nejčastěji používán v repozitářích vysokých škol v ČR.⁸

Celosvětová tendence vědy směřuje ke globální přístupnosti výsledků výzkumu. Plošně probíhá digitalizace starších médií. Z těchto hledisek můžeme očekávat nárůst otevřených repozitářů. Na druhou stranu vyvstává otázka, kdo bude zajišťovat recenzní řízení.

---

⁸ Například v DSpace VŠB-TUO: <https://dspace.vsb.cz>

2.3 Obsah repozitářů

Software DSpace nabízí možnost ukládat: knihy, školní práce, data sety, počítačové programy, multimediální publikace, administrativní záznamy, časopisecká produkce, bibliografické datasety, obrázky, videa, formátované kolekce digitální knihovny, výukové materiály, webové stránky. (Hollister, 2011)

2.4 Otevřené softwarové platformy v ROAR a v OpenDOAR

V ROAR a OpenDOAR jsou vedeny registry softwarů otevřených repozitářů. ROAR zpracoval data 4733 repozitářů, z čehož 1869 je vedeno v systému DSpace. (Registry of Open Access Repositories, 2019). V DOAR je registrováno 4157 uložišť z toho 1785 v DSpace. V obou statistikách je na prvním místě DSpace, na druhém Eprints v ROAR 663 a v OpenDOAR s 540., na dalších pozicích se registry neshodly.

Data v ROAR ukazují, že z celkového počtu uživatelů DSpace ho využívá 1458 registrovaných k ukládání pro výzkumné instituce nebo resorty⁹, 59 pro výzkumné multi-institucionální repozitáře¹⁰, 85 Výzkum skrz-instituce¹¹, 8 e-časopisy a publikace, 76 pro e-VŠKP, 18 na databáze a sběr abstraktů a heslářů¹², 7 pro výzkumná data, 5 na otevřená sdílená data, 30 na výukové a učební materiály, 10 na prezentace a 113 k dalším účelům.

---

9 Research Institutional or Departmental

10 Research Multi-institution Repositor

11 Research Cross -Institutional

12 A&I (Abstracting & Indexing)

Za ČR se v ROAR registrovalo mezi léty 2009 až 2015 9 repozitářů v systému DSpace: DML-CZ (12. 6. 2009), VŠB-TUO (23. 3. 2006), UPa (30. 9. 2007), UTB (20. 8. 2012), ZČU (17. 10. 2012), ČVUT (24. 1. 2013), LINDAT/CLARIN (7. 11. 2013), VUT (13. 12. 2013), MU fakulta umění (19. 6. 2015). (Registry of Open Access Repositories, 2019)

V OpenDOAR je registrováno 11 repozitářů vedených v systému DSpace. Ze statistik vyplynulo, že DSpace drží první místo mezi otevřenými repozitáři výzkumných a vzdělávacích institucí. Nejčastěji je využíván jako celo-institucionální uložiště. Data z OpenDOAR se pro bližší zpracování nehodila.

(Registry of Open Access Repositories, 2019), (OpenDOAR, 2019)

Z poznatků vyplývá, že je stoupající tendence zakládání a spravování IR.

3 Digitální repozitář v systému DSpace

DSpace slouží jako software pro digitální repozitář. Zpracovává, archivuje, indexuje, zpřístupňuje, zálohuje a vyhledává digitální dokumenty různých formátů. Systém je primárně určený pro výzkumné instituce, akademickou sféru, nekomerční účely. (2019)

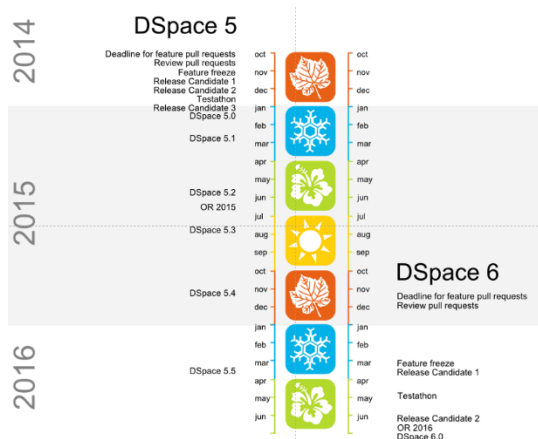
Projekt na vytvoření otevřeného softwaru repozitáře finančně podporuje od roku 2000 nadace Andrewa W. Mellona a společnost Hewlett-Packard. (2003) Vývojem se zabývá konsorcium sdružujícímu Massachusettský technologický institut a Kolumbijská, Cornellská, Ohijská státní, Rochesterská, Torontská, Washingtonská a Cambridgeská univerzita. Zastřešuje ho organizace DuraSpace. (Smith, 2003)

Verze systému 1.0 vyšla 4. listopadu roku 2002. (Smith, 2003) Následovaly verze 1.1.x, 1.2.x, 1.3.x, 1.4.x, 1.5.x, 1.6.x, 1,7,X (od této verze vychází další jednou za rok) 1.8.x, číslo 2 bylo vynecháno a rovnou následovala verze 3.x (3.6. ukončená podpora v 21. 3. 2016), 4.x (poslední verzi 4.9 byl v lednu 2019 ukončen vývoj), 5.x (5.10 podporován do ledna 2020), 6.x (6.3 podporován do ledna 2021). (DonohueBrady, 2018)

Nejnovější verze 7.x byla prezentovaná na mezinárodní konferenci Open repositories 25. července 2019. (DONOHUE, 2019)

Časový harmonogram vývoje je ilustrován na Obrázek 1. V říjnu bývá ukončení připomínek k systému, následuje přezkoumání požadavků a případné doplnění informací,

zmrazení požadavků, testovací verze 1, 2, 3. Vydání ostré verze. (Masár, 2015)

Obrázek 1 - Harmonogram vývoje DSpace (Masár, 2015)

Specifikům jednotlivých verzí se budeme věnovat v kapitole Historie vývoje repozitářů DSpace v ČR.

3.1 Základní technická specifikace

Pro popis základní technická specifikace byl z větší části využit materiál z WikiDuraspace.

Software využívá vývojovou platformu **Java**, databázový server PostgreSQL, či Oracle. Jako doporučený server Jakarta Tomcat. Není vázán na žádný operační systém. Distribuován je pod BSD licencí¹³. Zájemci si ho mohou volně stáhnout např. ze serveru GitHub. Od verze 4.x dokáže plnotextově vyhledávat v dokumentech různého formátu kupř. MS DOC, Adobe PDF, HTML.

DSpace je navržen tak, aby ho mohli programátoři přizpůsobovat dle potřeb jednotlivých institucí. Interface lze graficky upravit pomocí šablonovacího

---

¹³ Berkeley Standard Distribution License, <<http://www.opensource.org/licenses/bsd-license.php>>. Berkeley Software Distribution, licence pro svobodný software.

systemu, např. Manakin. DSpace podporuje standardní protokoly pro zpřístupnění a export dokumentů jako jsou OAI-PMH, OAI-ORE, SWORD, WebDAV, OpenSearch, OpenURL, RSS, ATOM. Repozitář pro ukládání dat je kompletně přístupný přes webové rozhraní.

Metadata jsou popsána pomocí standardu Dublin Core. V registru metadat pro popis se dá přidat neomezené množství volitelných polí.¹⁴ CNRI Handle systém pro generování persistentního identifikátoru ukládaných záznamů. (2018) Podporuje Storeage Resource Broker (SRB). Ukládá HTML dokumenty (upravuje linky v dokumentu. Má vlastní OAI server. Podporuje OpenURL pro SFX, Creative Commons licence.

Úplnou technickou dokumentaci lze nalézt na webových stránkách DuraSpace v části All Documentation. (All Documentation, 2018).

3.2 Vnitřní členění dat

Základní jednotkou pro ukládání informací je digitální objekt (Item). Ten obsahuje metadata a bitové proudy (Bitstreams), ty reprezentují samostatné soubory v různých formátech, které jsou uloženy ve svazcích (Bundles).

Vnitřní členění repozitářů DSpace se skládá z hierarchie, na jejímž vrcholu je komunita (Community), ta se dále může, ale nemusí členit na podkomunity. Posledním stupněm jsou kolekce (Collection). Jedině do

---

¹⁴ Nestandardizovaná pole znesnadňují propojení s dalšími systémy.

nich jdou vkládat jednotlivé záznamy (Item), které představují digitální objekty.

3.3 Přístup

Přístup k datům lze řídit LDAP, nebo přímo v DSpace. Obecně se data zpřístupňují: anonymům, všem registrovaným (př. celá univerzita), nižší administrativní skupině (katedrám, zaměstnancům), pouze určitým osobám, nebo jen administrátorům. V akademickém prostředí ČR se využívá přístup přes Shibboleth.

Lze nastavovat přístup ke čtení, zápisu, správě. Rozlišit, zda budou mít uživatelé možnost zobrazit metadata, existenci plných textů, či přístup k plným textům. Úplný obsah repozitářů zná pouze administrátor repozitáře.

3.4 Vstupy dat

Data do repozitářů mohou vstupovat pěti způsoby:

1. přes vstupní formulář,
2. importem dat přes dokumenty ve formátu .csv¹⁵,
3. nahráním do databáze,
4. s použitím API,
5. těžbou.

Prvním je ukládání dat přes **vstupní formulář**. Tento úkon je umožněn uživatelům podle přiřazených práv. Uživatel nejprve vytvoří ve formuláři metadatový popis, pak připojí digitální dokumenty a schválí licenční podmínky. Tato varianta skýtá výhody i nevýhody. Mezi výhody patří to, že uživatel vyplňuje předdefinovaná pole. Ta mohou být popiskem vysvětlena, napojena na řízený slovník.

---

¹⁵ Comma-separated values, hodnoty oddělené čárkami

Nevýhodou bývá nemožnost vložit libovolné pole. Uživatel je odkázaný na pole, která uznal administrátor pro kolekci užitečná.

Vklad přes formulář lze nastavit s dvojstupňovou kontrolou, což znamená, že uživatel vytvoří záznam a obsahový správce zkontroluje a přes systém podá zpětnou vazbu původnímu autorovi.¹⁶ Administrátor může záznam přijmout, opravit i odmítnout.¹⁷ Díky tomu zůstávají data konzistentní.

Druhý způsob **importu dat** do repozitáře spočívá ve vytvoření metadat ve formátu **.csv** s využitím popisu metadatového formátu Dublin Core a polí navolených z registru metadatových polí.

Nejprve do systému obsahový správci importují metadata, následně k nim dohrává systémový administrátor digitální dokumenty. Pro uskutečnění této metody je zapotřebí mít odborné znalosti. Import metadat využívají obsahový správci pro hromadné vklady, změny, přesuny. Nevýhody skýtá nutnost znalostí polí z registru, spolupráce dvou specialistů, kteří musí před samotným importem do databáze pozorně zkontrolovat data. Funkce zpět, není přístupná. Návratu historie se docílí, pouze obnovou záloh, čímž se ztratí veškeré změny, které byly učiněny v době po ní. Tento způsob se používá při dávkovém sběru metadat z bibliografických databází např. ProQuest¹⁸ nebo SCOPUS¹⁹.²⁰

---

¹⁶ Autor dostane systémem vygenerovaný e-mail o tom, zda byl vklad přijat, či nikoliv.

¹⁷ Obsahový správce při odmítnutí záznamu může do systému zapsat důvod nepřijetí. Ten se zobrazí v generovaném e-mailu pro autora záznamu.

¹⁸ <https://search.proquest.com/index>

¹⁹ <https://www.scopus.com>

²⁰ Metadata jsou vyexportována z citační databáze, pokud je to nutné jsou metadatová pole převedena do Dublin Core. Další krok spočívá intelektuálním zpracování záznamů, v reduplikaci a opravení

Třetí způsob spočívá v nahrání dat přímo do databáze. Tento způsob je využitelný pro systémové správce. Čtvrtý způsob využívá napojení třetích stran přes API. Pátý souvisí s těžbou dat například z **otevřených repozitářů**. Lze ho automatizovat či těžbu ovládat správcem. (Felgr, 2019). Dávkové importy z webových rozhraní JSPUI, XMLUI ve formátu Simple archive formát, jinak řečeno v jednom souboru .zip (Masár, 2015)

3.5 Obsah IR DSpace

Obsahem DSpace IR jsou dokumenty, jako články, preprinty, pracovní dokumenty, technické zprávy, konferenční příspěvky, dokumenty, knihy, kvalifikační práce, datové sady, počítačové programy, vizualizace, simulace a další modely, multimediální publikace, administrativní záznamy, publikované knihy, časopisy, soubory bibliografických dat, obrázky, zvukové a video soubory, e-sbírky digitálních knihoven, výukové materiály, webové stránky. (User FAQ, 2018), (Mácková, Bartošek, 2012)

---

případných chyb, doplnění (například interpunkce u jmen). Tzv. čistá data mohou být neimportována do databáze DSpace.

4 Institucionální repozitáře v systému DSpace v České republice

Tato kapitola se věnuje institucionálním repozitářům, které jsou tématem diplomové práce.

Evoluci systému a souvisejícího dění vystihují příspěvky přednášené na seminářích pořádaných Asociací knihoven vysokých škol (dále jen AKVŠ): Systémy pro zpřístupnění eVŠKP (2006-2009), Setkání českých uživatelů systému DSpace (2008-2012) a Otevřené repozitáře (2013-).

4.1 Počátky

Myšlenka elektronický kvalifikačních prací byla odborně prodiskutována v roce 2000 ve sborníku z konference RUFIS 2000 (Řepišová, Vochozková, 2000).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky vyložilo v roce 2001 Fond rozvoje vysokých škol, tematický okruh E, vysokoškolské knihovny. (Brožek, 2003). Finanční podporu elektronického zpřístupňování špatně dostupných materiálů využila MU a v roce 2002 AMU. (Hovorová, 2002)

V roce 2002 prezentuje Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity v Brně rozbíhající se projekt s cílem uchovávat a zpřístupňovat v knihovně bakalářské, diplomové a disertační práce i v elektronické podobě. Ten byl inspirován celosvětovým projektem *Networked Digital Library of Theses and Dissertation*, do kterého bylo v té době zapojeno více než 90 institucí z 12 zemí světa. (Nekuda 2002).

V listopadu 2003 proběhla Celostátní porada vysokoškolských knihoven ČR v Hradci Králové. Jedním z témat byl stav v oblasti digitálních archivů VŠKP a potřeb pro jejich rozšíření a propojení do jedné databáze. Mezi ně patřila opora v autorsko-právní legislativě, využívání moderních technologií a vytvoření společné báze metadat. Zmiňovaná byla nutnost pokročilé informační gramotnosti uživatelů. (Bratková, Digitální archivy 2003/11).

Pro vývoj DSpace repozitářů v ČR je důležité datum 1. ledna 2006, kdy nabyla účinnosti novela zákona o vysokých školách č. 111/1998 zahrnující § 47b Zveřejňování závěrečných prací. Ten říká, že Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. (Křestánová, 2006) Tato legislativní změna vyvolala potřebu budování vysokoškolských repozitářů a znamenala jejich hromadný rozvoj v ČR.

4.2 Systémy pro zpřístupňování VŠKP

V rané fázi ohraničenou lety 2000–2009 byla diskutována potřeba elektronických uložišť VŠKP. Na základě zkušeností ze zahraničí byly vytvořeny standardy metadat a workflow ukládání a zpřístupnění VŠKP. Vyvrcholením této fáze bylo nové vydání Vysokoškolského zákona.

Vývoj lze sledovat v přednáškách semináře Systémy pro zpřístupňování VŠKP pořádaných mezi léty 2006–2009 Odbornou komisí pro otázky elektronického zpřístupňování

vysokoškolských kvalifikačních prací (dále jen komise). Konaly se na VUT v Brně za podpory AKVŠ.

Komise působila mezi léty 2006 až 2010. V prosinci 2006 provedla první průzkum stavu zveřejnění VŠKP. Během roku 2006 vydala doporučení v oblastech: makroworkflow s implementačním minimem, know-how pro sběr a zpřístupnění VŠKP v elektronické podobě. V roce 2006 vytvořil Dušan Jalůvka v rámci své diplomové práce první překlad DSpace verze 1.3.2., (Jalůvka, 2006) ten o rok později zkorigovala Mgr. Pavla Rygelová z Ústřední knihovny VŠB-TUO. (Mácková, 2008) (Řepichová, Vochozková, 2000)

V roce 2008 vydala komise standard EVSKP-MS - Metadatový soubor pro EVŠKP v ČR, PersCZ - Metadatový soubor pro popis fyzických osob a CorpCZ - Metadatový soubor pro popis korporací. (Bratková, Mach 2016)

4.3 Setkání českých uživatelů systému DSpace

Druhou fází lze sledovat prostřednictvím semináře Setkání českých uživatelů systému DSpace pořádaného od roku 2008 do roku 2012 na VŠB-TUO. Podporovala ho AKVŠ.

První institucí, která měla DSpace v ostrém provozu byla VŠB-TUO a to v roce 2006. Hned po ní následovala UPa. V roce 2007 se přidala UJEP. V roce 2008 bylo v provozu již 6 repositářů vedených v systému DSpace: VŠB-TUO, UPa, MU, AMU, ČVUT, UJEP. Všechny řešily importy starých záznamů z bibliografických databází, doskenování plných textů a automatizované propojování s IS svých institucí. Jmenovanými nástroji byly pro import SWORD,

pro sklizení dat OAI-PMH a pro sledování statistik Google analytics. V roce 2009 představuje svůj repozitář UTB.

V roce 2010 se DSpace stal prostředkem pro publikaci vědecko-výzkumných výsledků a autoarchivaci e-printů. Dobrým zdroje metadat publikační činnosti byly shledány citační databáze WoS a Scopus. Z toho se vyvinula nutnost řešit problematiku licenčních politik. Presentováno řešení zápisu politik otevřenosti do metadat záznamů. K určení byla doporučena služba SHERPA/ROMEO, zápisu standardizované licence Creative Commons. Dále bylo prezentováno využití API a Manakin (XMLUI). Vytvořila se skupina podporující otevřené publikování skrz Open Access Week 2010.

Na semináři konaném v roce 2011 odprezentovala UTB rozhodnutí o rozdělení repozitáře na dva. Jeden přizpůsobila potřebám publikační činnosti a druhý VŠKP. DSpace pro publikační činnost napojila na systém sloužící k vykazování výsledků vědy a výzkumu, OBD. Ty doplnily současnou sbírku získávanou z citačních databází a z dobrovolné autoarchivace.

Repozitáře se měli stát uložištěm pro evidenci, uchovávání a sdílení všech typů zaměstnaneckých, autorských a studentských prací. Důraz začal být kladen na napojení na národní²¹ a mezinárodní databáze²², užití politiky otevřeného přístupu a zapojení se do evropských projektů. (Bartošek, 2011) Byl představen vyhledávač BASE²³ a OpenAIRE.

---

²¹ Do Repozitar.cz plnotextově přispívalo 10 českých univerzit. Spojení se systémem Theses.cz umožňovala antiplagiátorskou kontrolu vložených dokumentů.

²² Centrální evropský repozitář DRIVER.

²³ Indexoval repozitář UPa, VŠB-TUO, UTB. (Rygelová, 2011).

DSpace 1.7. uměl: delegování práv, autentizací přes IP adresy, omezení viditelnosti, skrytí metadat (některá vidí pouze administrátor), export do formátu csv, rozšíření konfigurace procházení obsahu (vlastní indexy, způsob třídění), měl podporu pro metadata v Google Scholar a pro linkování do SFX, se systémem pro využití embarga, OpenSearch, OAI-ORE, SWORD, s podporovanými statistikami a facetami (Apache SOLR). Dále byl optimalizován kód. Pro lepší vyhledávání bylo využito systému Lucene Indexing. Bylo vytvořeno prostředí pro vícejazyčnost, fulltextově indexovány soubory v MS PowerPoint, vylepšená podpora XMLUI (Mirage theme), optimalizováno SQL, zdokonalen import a export, vznikla podpora autorit LoC a vnitřní Event system. (Krejčíř, 2011)

Ročník 2012 probíhal pod titulem Prosazování politiky otevřeného přístupu. DSpace na něm byl představen ve verzi 3x²⁴ s účelem sběru VŠKP, publikační činnosti a elektronických skript. Byl více orientován na služby. Do základního programu bylo zakomponováno ověřování licencí skrz SHERPA/RoMEO, nadstavbové služby SFX, rozšíření plných textů o formáty pro e-čtečky (mobi, epub). (Budínský, 2012) Od verze 3 zajišťuje DSpace podporu bezpečnostní politiky.

Prezentován byl projekt OpenAIREplus umožňujícímu propojení publikací s daty a systémem financování projektů. (Tkačiková, 2012). Představen byl český sociálně-vědní datový archiv, archiv Medard a digitální knihovna FF MU.

---

²⁴ Verze 2 nikdy nevyšla.

V druhé fázi vývoje byl DSpace napojován na informační systémy matečných institucí, automatizovaně sbíral data z citačních databází. Stal se prostředím pro ukládání publikační činnosti univerzit a prostředkem odevzdávání vědecko-výzkumných výsledků a pro realizaci Open Access. Byl napojován na světové systémy.

4.4 Otevřené repozitáře

Seminář Otevřené repozitáře volně navázal na Setkání uživatelů systému DSpace. Podporuje ho opět AKVŠ. Na rozdíl od předchozí akce je pořádán, až na poslední ročník, Ústřední knihovnou VUT v Brně.

Hlavní tematika se odklání od repozitářů vedených v systému DSpace a cílí svůj záběr na otevřený přístup k informacím v kontextu vědecké komunikace a jejího hodnocení. (Otevřené repozitáře 2013, 2013)

Složitost licenčních politik vydavatelů zapříčinila zpomalení sběru zaměstnaneckých děl. Auto-archivace v ČR probíhá na univerzitách povětšinou na dobrovolné bázi.

DSpace 5 se stal integrovanou a interoperabilní platformu ke sběru výzkumných informací, postavenou na bázi sémantického webu. Dokáže zpracovat bibliografické záznamy, vytvářet identifikační stránky autorů, podporuje DOI, rychlé vyhledávání fasety, omezený přístup pro určité skupiny skrz IP, heslo, LDAP, Shibboleth, X.509, odložené zveřejnění pomocí funkce embargo, delegování práv v hierarchii, importy: klasický „SAF“, přes packaged AIP, vlastní formát balíku, batch metadata editor v csv., biblio-transformationEngine: Endnote, BibTeX, csv, tsv, ris, curation tasks (Masár, 2013)

Z důvodu financování a měření prestiže podle publikační činnosti se do středu zájmu dostávají metriky. z metriky (Rákosník, 2013) a možnost integrace informací o autorech do CRIS, EuroCRIS. To zapříčinilo rozvoj publikování pomocí ICT (Kobíková, 2013), společného metadatového standardu a datového modelu CERIF (Dvořák,

2011). Reakcí na publikační tlak na akademiky byl vzrůstající počet tzv. predátorských vydavatelů

4.4.1 Otevřené repozitáře 2014

Druhý ročník semináře se konal 29.-30. dubna 2014 v aule VUT v Brně pod tématem Vývoj politiky otevřeného přístupu v ČR. Na semináři nezazněla jediná přednáška týkající se přímo DSpace. Svou přednášku na semináři poprvé odprezentovala Univerzita Karlova. Představila plány ukládání VŠKP, publikační činnosti, historických sbírek apod. (Matuszková, 2014)

Prostor byl věnován povinnostem otevřeného přístupu k vědeckým a výzkumným informacím v rámci programu Horizont 2020 Evropské komise, open science v ČR, projektu CORE a iniciativě Open Data CZ. Ukázala se nutnost přesného nastavení zpřístupnění publikační činnosti v repozitářích, neustálého ověřování politik otevřenosti u vydavatelů a s tím spojená možnost nastavení embarga pro zpřístupnění. (Otevřené repozitáře 2014).

Byl prezentován meziuniverzitní repozitář pro podporu green OA, repozitar.cz. Vytvořen MU k auto-archivaci dat publikační činnosti. Připojilo se k němu 23 institucí. Z celkového počtu 1700 publikací patří 80 % MU. (Brandejsová, 2014). Repozitář pracuje na podobných principech jako DSpace.

V roce 2014 nezazněla přednáška týkající se DSpace. Aktuálně používaná verze DSpace 5, byla již prezentovaná na semináři OR 2013. Další prostor jí je věnován na OR 2015. Pro OR 2014 byla tématem realizace politiky Evropské unie v ČR v sektoru OA.

4.4.2 Otevřené repozitáře 2015

Ve dnech 12.-13. května 2015 se konal VUT v Brně v pořadí třetí seminář s podnázvem Sjednocování politik otevřeného přístupu v ČR. Příspěvky mapovaly vývoj politiky otevřeného přístupu na mezinárodní, národní i institucionální úrovni a současný stav v oblasti budování otevřených repozitářů v ČR. (Otevřené repozitáře 2015, 2015)

V roce 2015 se DSpace vrátil do centra pozornosti. Zazněla přednáška o Digitální knihovně UPa ve verzi DSpace. , která využívá statistiky zobrazení příspěvků, napojení na statistické reporty pro Xerxes, ve vyhledávacím filtru nabízí více polí , přiřazování ORCID autorům příspěvku a kontrolu politiky přístupnosti v SHERPA/RoMEO, na kterou navazuje nastavitelná délka embarga, licencování díla dle CC. Plánují napojení na počty citací ve WoS a ve Scopusu. (Vyčítalová, 2015)

Byl představen repozitář pro jazyková data a nástroje LINDAT/CLARIN. Své místo našla integrace DSpace v IS ČVUT a s OBD.

Webová aplikace OBD slouží ke sběru , zpracování , vykazování a prezentaci dat. Tato data lze posílat přes OAI-PMH k dlouhodobé archivaci do repozitáře DSpace. Výhodou je zachování nastavení přístupových práv. Nazpět se do OBD stahuje, díky podpoře REST API, link záznamu v DSpace. Záznamy jsou trvale propojené. (Sochor, 2015)

Krom toho byl zmíněn přístup VUT k otevřeným datům. Byl představen NUŠL a digitální ochrana systému Archivematica.

Z mezinárodních projektů zazněl příspěvek o podpoře otevřeného přístupu skrz interoperabilitu repozitářů s pomocí projektů CRIS, SPARC Europe a PASTEUR4OA.

DSpace 5 se prokázal jako dobrý podpůrný nástroj archivace, který je napojitelný na interní IS i externí služby jako je ORCID a SHERPA/RoMEO. Evropskou vizí je využití repozitářů jako základní jednotek pro realizaci myšlenky OA v Evropském výzkumném prostoru.

4.4.3 Otevřené repozitáře 2016

Čtvrtý ročník semináře Otevřené repozitáře se konal od 7. do 8. června 2016. Čas byl věnovaný pokroku vývoje DSpace verze 6., okrajově verzi 7. CVUT představila manager identit. Seminář byl z větší části věnován pokroku v OA. (Otevřené repozitáře 2016, 2016)

Ostrá verze DSpace 6 byla spuštěna na podzim 2016. Podporuje reporty pro správce systému jako je ověřování kontrolních součtů: záznamů s embargy, velikost komunit a kolekcí, uživatelů, skupin, reporty o ložích (počty chyb, varování, velikost adresářů). Byla například zavedena nová platforma na import metadat PubMed v XMLUI, rozšiřitelný panel správce, export výsledků vyhledávání do formátu csv., kontrola kvality rozhraní REST API, autentifikace, registry metadat. Přidána nová faseta, obsahuje soubor. Předvolbou pro vyhledávání AND. Indexování souborů Excelu (filter-media) a R-T-L PDF (u textů psaných zprava doleva, například v arabštině). Byl připojen PDFBox 2.0 sloužící k extrakci textu (media filtr) a XPDF pro generování titulních stránek a náhledů

PDF, refactoring tvorby náhledů, Service API, Hibernate, UUID. (Masár, 2016)

Pracovní skupina kolem DSpace pracuje na verzi DSpace 7. Mezi novinkami nové verze byly vyjmenovány možnost volby formuláře nového záznamu dle typu ukládaného dokumentu a nahrání více souborů přetáhnutím, upravitelný boční panel, rozbalitelná hierarchie. (Masár, 2016)

ČVUT vytvořila manager pro správu identit, která zapracovala do DSpace. Systém funguje na principu jmenných autorit. Ke jménům se dají přidávat identifikátory (ORCID, Scopus ID, Researcher ID, apod.). Díky tomu dokáže vyhledávací stroj lépe rozlišovat autory a vytvářet seznamy veškeré tvorby ukládajícího autora. (Prajer, 2016)

ČVUT se stala členem ORCID, který přiděluje perzistentní identifikátor osob ORCID. Pro zjednodušení práce vkladatelů napojila DSpace přímo na databázi ORCID. Při vzniku metadat vkladu se lze přímo napojit na ORCID a registrovat nového autora nebo připojovat nový záznam. (Kovaříková, 2017)

Na semináři zazněly příspěvky o pokrok v OA. Týkaly se politiky Evropské komise, Horizontu 2020 i projektu OpenAIRE. Ten vytvořil Plán managementu dat. V souvislosti s tím bylo započato s tvorbou Národního plánu OA pro ČR. Byla zmíněna problematika boje proti predátorským vydavatelům, ne/využívání etického kodexu publikování a vztahu OA a platné legislativy.

Česká pracovní skupina zaměřující se OA vydala knihu: Otevřený přístup k vědeckým informacím: současný stav v České republice a ve světě, 2016. Autoři byli věrní

myšlenka OA. Kniha je volně stažitelná z: <https://dspace.vutbr.cz/xmlui/bitstream/handle/11012/61751/otevreny-pristup.pdf?sequence=5&isAllowed=y>

Zazněl příspěvek na téma DOAJ, Directory of Open Access Journals. Z průzkumu konaném v květnu 2016 vyšlo, že v kritérii DOAJ prošlo 84 časopisů z ČR. (Simandlová, 2016)

Pozn. Jedním z hlavních kritérií je jedna URL pro všechny obsah tzn. archiv článků. To znemožňuje ukládat články v repozitářích a odkazovat na ně z webu časopisů.

Seminář se věnoval zkušenostem ze zahraničí. Zazněl příspěvek o správě datového repozitáře Edinburgh DataShare (Rygelová, 2016), a o projektu Stanfordské univerzity LOCKSS - Lots of Copies Keep Staff Safe primárně určenému k zachování archivů vědeckých časopisů v tzv. dark archivu pomocí 12 centrálních datových uzlů. Projekt financují vydavatelé z % výnosu kvůli přenesení odpovědnosti za dlouhodobou archivaci. ČR dostala nabídku připojit se za podmínek vytvoření 6 datových uzlů. (Bartošek, 2016)

Seminář Otevřený repozitáře 2016, že hlavní potřebou v akademickém publikování se stala kvalita, a to po stránce datové, systémové, právní i vydavatelské.

4.4.4 Otevřené repozitáře 2017

Pátý seminář Otevřené repozitáře se uskutečnil 6. a 7. června 2017 pod podnázvem: Otevřené prostředí pro vědu a výzkum. Věnoval se tématům: náklady na OA, alternativní metriky zachování duševního vlastnictví u digitálních

dokumentů, služby knihovny UTB a DSpace 6. (Otevřené repozitáře 2017, 2017)

ÚVT MU představila přehled vlastností DSpace 6. O většině atributů se hovořilo již na OR 2016. Nicméně pohled uživatele na systémová vylepšení je cenný.

Jako ulehčení při práci vývojářů bylo zmíněno zavedení frameworku Hibernate, nová vrstva API usnadňující napojení dalších databází (nyní PostgreSQL, Oracle), Flyway pro migraci databází . Integrace globálně jednoznačného identifikátorů záznamů UUID. Dále byly oceněny reporty pro správce systémů s výpisem a sumarizací o DSpace.

Byl zrušen starý databázový browse systém a pro vyhledávání povinně zavedena platforma Solr . Negativně byly hodnoceny zvýšené nároky na paměť.

Mezi drobnostmi byly vyjmenovány formuláře v JSPUI s možností výběru jazyka, díky kterému lze vložit popis v různých jazykových mutacích. Podpora PubMed v XMLUI, OAI-PMH v souladu s OpenAIRE 3.0, lepší zabezpečení (PG_CRYPTO) a cloudového úložiště Amazon S3. Byl odstraněn Elastic Search Statistics modul a místo něj doporučen SOLR nebo Google Analytics. (Krejčíř, 2017)

Na OA bylo nahlíženo z hlediska nákladů na publikační činnost v režimu OA z pohledu EU, zemí V4+ a vybraných univerzit ČR. Byly představeny systémy financování publikační činnosti APC a podrobněji probrána varianta offsetingu , jenž zamezuje dvojí platbě při publikování tzv. gold OA. Prozatím nejednotný a pro uživatele administrativně náročný. S otevřeným přístupem souvisela i přednáška o ochraně duševního vlastnictví v digitálním věku a jeho legislativní ne/zakotvení v licencích CC a v Autorském zákonu č. 121/2000 Sb.

S tématem publikační činnosti souvisely i přednášky na téma alternativních metrik v českých repozitářích. Mezi ně řadíme JMIR Publications (2008), PLOS (2009), altmetrics (2010), Altmetric (2011), Impactstory (2011), PLUM analytics (2012). Sledovanými parametry byli shlédnutí/stažení, zmínění (záznam pozornosti), uložení, citování/indikátor vlivu a dopadu, doporučení, sdílení míry šíření na sociálních sítích, blozích.

Podrobně se VUT věnovala PlumX widget. Výhody shledala v přebírání statistik z DSpace, z EBSCO. Vyzdvihla použití handlu jako používaného identifikátoru. Pochválila dobrou systémovou podporu. Za nevýhody označila cenu a frekvenci sklizení repozitáře, pouze 1 za týden.

Druhou blíže odprezentovanou službou byl Altmetric, který používají na VŠB-TUO. Mezi výhody byla začleněna bezplatnost, měření každého záznamu v daném okamžiku, možnost podrobného filtrování všech záznamů i databází, dobrá vizualizace, souhrn všech zmínek a sdílení daného záznamu i napojení záznamů na DOI. Pro využití v DSpace 5.x nutno službu dokonfigurovat.

UTB účastníky seznámila se službami pro autory jako je zadávání záznamů do repozitáře a do OBD, dále využívané v PlumX správa identifikátorů autorů (ResearcherID, ORCID), opravy záznamů ve Scopus, WoS, vytvoření profilů autorů s jejich tvorbou. (Masár, 2017)

Byl představen nástroj pro vyhodnocení, otevřenosti a přístupnosti vědeckých výzkumných dat FAIR, který u dat měří vyhledatelnost, přístupnost, interoperabilitu a opětovnou využitelnost s podmínkou používání DOI

a licence CC-BY, Dublin Core a komunikačního protokolu https. (Böhmer, 2017)

Seminář OR 2017 posunul OA z přednáškových sálů k rozborů financování a měření úspěšnosti záznamů. To je důkazem postupné realizace vizí OA. Vývojáři DSpace následují tento trend a propojují systém s nástroji na měření altmetrik.

4.4.5 Otevřené repozitáře 2018

Ve dnech 13. a 14. června 2018 se na VUT v Brně konal seminář OR s podnázvem Otevřené vize. Přednášky se týkaly zapojení repozitářů do sítě COAR, DARIAH-EU. Dále cest ke sdílení dat z repozitářů humanitních a sociálních věd. Zazněl příspěvek na téma dlouhodobá archivace dat v projektu ARCLib.

OA prezentoval vize projektu OpenAIRE Advance. Účastníci byli seznámeni s manuál pro otevřenou vědu a sdíleli své zkušenosti s realizací OA ve svých institucích. ZČU podrobněji představila svou strategii týkající se otevřených vzdělávacích zdrojů. Prezentováno konsorcium pro nákup licencí FinELib. (Otevřené repozitáře 2018, 2018)

ZČU soustředila svou pozornost na rozšíření své Digitální knihovna vedené v systému DSpace o otevřené vzdělávací zdroje. Vytvořila komunitu s názvem Otevřené zdroje. V té shromažďuje volně přístupné dokumenty, média, kurzy, modely či software využívané k výuce, učení, hodnocení a výzkumné účely, které mají za úkol odstranit překážky ve vzdělávání. (Pruner, 2018)

Účastníci byli seznámeni s mezinárodní asociací COAR, jejímž poselstvím je vybudovat jednotnou síť repozitářů a zajistit globální přístup k vědomostem v nich

uložených. (Gottschlin) Obsahu repozitářů globálně zpřístupnit širší veřejnosti.

Mezi vlastnosti globálních znalostních repozitářů patří kromě intelektuálního obsahu funkce jako jsou metriky, linkování, interaktivní data, sledování sociální interakce, identifikace chování uživatelů, identifikace použitých technologie. Je implementovatelný do DSpace, Fedora, Eprint, Dataverse, Samvera a dalších. (Knoth, 2018)

Jedna z přednášek se týkala DARIAH-EU, výzkumné infrastruktury v oblasti umění, humanitních oborů pracující pomocí výpočetních metod. Jejím cílem je zpřístupnit zdigitalizované datové zdroje širší vědecké komunitě a zapojení ICT pro jejich zpracování. ČR se rozhodla připojet a vytvořit DARIAH-CZ národní uzel evropské sítě (Lhoták, 2018). Za ČR se hostitelskou institucí stala UK, partnerskými institucemi MU, ZČU, NK Praha, MZK, NG, NFA, Knihovna AV ČR, FU AV ČR, HÚ AV ČR (DARIAH-CZ:, 2018)

Projekt ARCLib open-source řešení pro dlouhodobou archivaci digitálních dat. Cílem bylo vytvořit metodiku pro jejich dlouhodobou logickou a bit-level ochranu. Výsledek integrovat do Archivematičky a DSpace. (Růžička, 2018)

Byla přednesena přednáška o sdílení dat v sociálních vědách ve spojení s OD v ČR. Blíže pak Český sociálněvědní datový archiv (ČSDA), Národní katalog otevřených dat (NKOD), ze zahraničních archivů CESSDA social science data archives. (Krejčí, 2018)

V červnu 2018 skončil projekt OpenAIRE, na kterém spolupracovala VŠB-TUO. Navazujícího projektu OpenAIRE Advance se od března 2018 ujala MU. Jeho cílem je vytvoření spolehlivé a důvěryhodné e-infrastruktury v rámci European Open Science Cloud. (Krejčíř, 2018)

Na semináři zazněla propagace tréninkového manuálu pro otevřenou vědu FOSTER. (Brinken, 2018)

Byla představena strategie nákupu licencí s OA elementy finského konsorcia univerzit, knihoven a výzkumných institucí FinELib. Díky své velikosti získávají slevy až 80 % na APC. Metoda společného nákupu se přinesla kromě snížení cen transparentnění nákupu. (Manninen, 2018)

VUT, VŠB-TUO, UPa, ZČU představili svou institucionální politiku versus realitu sběru výzkumných dat, ukládání do repozitáře a jejich případné zveřejnění.

VUT zmínila společné nesnáze, na které naráží instituce i v případě, že mají vnitřní směrnici danou povinnost ukládat svou publikační činnost do IS, respektive do repozitáře.

Působí je vydavatelé, kteří nechtějí dodávat institucím finální podobu textu. Což znemožňuje následné vložení ho do repozitářů. Takový text je uložen pouze v IS sloužících k hodnocení vědy. Záznamy zde nejsou pod dlouhodobou ochranou dat a jsou v režimu utajení. Autoři mohou žádat vydavatele o povolení vkladu do repozitáře a zveřejnění.

VŠB-TUO propagují u svých autorů OA. Doporučují ukládání do repozitu. Nicméně stále pracují na dokončení požadované infrastruktury mezi OBD a DSpace.

Ze semináře OR 2018 vyplynul nový cíl DSpace repozitářů, místa, kde se shromažďují otevřené vzdělávací zdroje. Světovým trendem nejen OA se stalo vytváření globálních sítí repozitářů, které mají být volně přístupné každému, kdo má přístup k internetu. Vývoj sběru vlastní publikační činnosti do repozitářů nejvíce brzdí vydavatelé.

4.4.6 Otevřené repozitáře 2019

Seminář OR se konal 28. - 29. května 2019 v Ostravě na půdě VŠB-TUO s podnázvem Od vizí k akčním plánům. (Otevřené repozitáře 2019, 2019)

Na semináři byla přednesena přednáška o rozvoji OA na Ústavu vědecko-pedagogických informací a služeb Mendelovy univerzity v Brně. Bylo využito systémů OBD pro sběr dat a DSpace pro repozitář. Chybí podpora vedení univerzity, personální obsazení. S OA mají stejné problémy, jako na ostatních univerzitách v ČR. Předpokládané náklady za podporu OA vypočítaly na 10 milionů Kč na 3 roky. V ceně je implementace ORCID, podpora vydavatelství, mzdy, školení, propagace, služební cesty. (Fasurová, 2019)

OA na UTB ve Zlíně není normativně zastřešen. Popularizaci OA a tvorbě analýz se věnuje 1 pracovník Knihovny UTB na úvazek 0,2. Plánují zřídit pozici univerzitního koordinátora pro OA na úvazek 1,0 a vybudovat síť koordinátorů na jednotlivých fakultách. Tito lidé mají analyzovat stávající stav dle evropských norem. Zmapování úhrady APC napříč univerzitou, vytvořit pravidla pro úhradu APC. Optimalizovat zelenou cestu OA. Z pohledu ICT je potřeba zajistit kompatibilitu repozitáře s ostatními univerzitními systémy. Analyzovat

a připravit institucionální prostředí pro oblast open data. (Hermanová, 2019)

Jedna sekce přednášek se věnovala OA Akčnímu plánu pro implementaci Národní strategie OA k vědeckým poznatkům v ČR a léta 2017 - 2020, zelené a zlaté cestě OA, ceně APC,

Úkolem je vyjednávat s vydavateli na mezinárodní úrovni, připravit zavedení pravidel zelené a zlaté cesty, doplnit OA do hodnocení vědy a tím zahájit změnu tak, aby se OA stala postupně běžnou praxí vědeckých pracovníků. Zavést povinnost používat jednoznačné identifikátory. (Lokayová, 2019)

Jedna z přednášek se věnovala vytvoření společného virtuálního výzkumného prostoru, EOSC, European Open Science Cloud , který usnadní výzkumným pracovníkům přístup k vědeckým datům a publikacím. Vize spočívá ve spojení dosavadní výzkumné infrastruktury a poskytnutí bezplatného neomezeného globálního přístupu k vědeckým výsledkům. (Podloucká, 2019)

Byly předneseny informace o celouniverzitním projektu UK HR Award II. Koordinovaným Centrem pro přenos poznatků a technologii UK. Univerzitní knihovna se podílí na KA7 - Strategickém nastavení a rozvoji OA. Mezi dílčí aktivity patří Vytváření a implementace strategie otevřeného přístupu k výsledkům a vědeckým informacím, - Odborná školení vedoucích a výzkumných pracovníků v oblasti OA, Školení odpovědných pracovníků v oblasti otevřeného přístupu k vědeckým informacím. (Řihák, 2019)

Mapování APC na Gothenburgské univerzitě (Jönsson, 2019)

V přednášce Implementace otevřených vědeckých dat do každodenní praxe z pohledu práva byly vyjmenovány aktuální otázky a odpovědi týkající se současného stavu společnosti ve vztahu k otevřeným datům. Ukazující nutnost EU potažmo jednotlivých států participovat na prosazování OA. Propagace s právním zastřešením je stejně důležitá jako podpora datové infrastruktury. (Marek, 2019)

Z analýzy cen největších vydavatelů (Elsevier, Springer Nature Group, Wiley, Clarivate) byly udělány závěry a navržena doporučení. Např. pro snížení rizik je potřeba, aby si instituce zachovaly vlastnictví dat zavedením vnitřních politik a mechanismů. Zveřejnění podmínek smluv s vydavateli a využívání transparentních algoritmů. (Skůpa, 2019)

Byl prezentován německý přístup k licenčním dohodám s vydavateli (Elsevier, Springer Nature, Wiley), projekt DEAL. V něm je podporován zlatý a hybridní OA ve spojení s modelem Publish & Read. Při realizaci by měla cena za publikování i přístup ke článku klesnout z 3800 € na 2000 €. (Mittermaier, 2019)

Na Slovensku řídí postup v OA vláda. Jejím cílem je prostřednictvím evropských grantů získat zpět investované prostředky. Pro dlouhodobou archivaci využívají distribuovaný systém pro uchovávání digitálních informací LOCKSS . Díky němu se zachovává přístup k veškerému vědeckému obsahu vydanému u participujících vydavatelů. (Dobbersteinová, 2019)

Jedním z témat byl vývoj projektu OpenAIRE Advance, který má za cíl vytvoření spolehlivé a důvěryhodné e-

infrastruktury v rámci EOSC s využitím přístupu k národním datovým infrastrukturám NOADs. Díky projektu byly vydány Pokyny pro správce repozitářů 4.0 profilované pro systém Zenodo. Materiály pro DSpace a EPrints se připravují. Součástí je metadatový standard Dublin Core. OpenAIRE Provide Dashboard nabízí validační službu dat v OpenAIRE Provide lze po registraci ověřit kompatibilitu repozitáře s požadavky OpenAIRE, vylepšovat metadata obohacovaná ve více repozitářích či sledovat statistiky využívání obsahu.

Z ČR jsou do OpenAIRE zapojeny repozitáře: NUŠL, ČVUT, AV ČR, UPa, VSB-TUO, UTB, MU, LINDAT/CLARIN. (Růžička, 2019)

MU odprezentovala svůj stav otevřené vědy a představila projekt ORION řešený Středoevropským technologickým institutem, CEITEC. Jehož cílem je spojit principy otevřené vědy a etická pravidla výzkumu a inovací do pravidel řízení výzkumných organizací a poskytovatelů a podpořit tím institucionální a kulturní změny mezi vědci, výzkumnými organizacemi a poskytovateli financí v oblasti přírodních věd a biomedicíny. (Foltynová, 2019)

Účastníci byli seznámeni s EURODOC, Evropskou radou pro doktorandy, a mladé vědce a podpůrnými prostředky propagující OS mezi začínajícími výzkumnými pracovníky. (Hnatkova, 2019)

Shrnutí

V této fázi se IR snaží vybalancovat svou pozici v souboji mezi snahou otevřeně prezentovat výsledky vědy a výzkumu, vykazovat publikační činnost pro získání finanční podpory a politikou vydavatelů publikační činnosti.

System DSpace se prokázal jako dobrý podpůrný nástroj archivace, který je napojitelný na interní IS i externí služby jako je ORCID a SHERPA/RoMEO. Evropskou vizí je využití repozitářů jako základní jednotek pro realizaci myšlenky OA v Evropském výzkumném prostoru.

4.5 Závěr

V této kapitole jsme se zabývali rozvojem systému DSpace na území České republiky. Byly shrnuty poznatky ze 184 přednášek konaných mezi léty 2006 a 2019.

Semináře reflektovaly aktuální dění v oblasti rozvoje DSpace, vývoje potřeb, podle který určoval směr evoluce systému. Rozbor rozfázovat vývoj IR DSpace.

DSpace prokázal své využití v oblasti ukládání VŠKP, publikační činnosti a otevřených vzdělávacích zdrojů.

Světovým trendem nejen OA se stalo vytváření globálních sítí repozitářů, které mají být volně přístupné každému, kdo má přístup k internetu.

Vývoj zpřístupňování dat repozitářů převážně brzdí vydavatelé.

Mezi konference zabývající se tématikou repozitářů, dlouhodobé archivace, správy dat, autorských práv apod. patřilo Inforum, společnosti Albertina Icom (1999-2018) [Inforum] a Seminář ke zpřístupnění šedé literatury v roce 2014 přejmenovaný na Konferenci o šedé literatuře a repozitářích, který pořádá od roku 2008 Národní technická knihovna. [Národní úložiště šedé literatury]

5 Identifikace IR veřejných univerzit v České republice

5.1 Akademie múzických umění v Praze

Název repozitáře: DSpace - repozitář AMU²⁵

Anglický název: neexistuje

URL organizace: <https://www.amu.cz/cs/>

URL repozitáře: <http://dspace.amu.cz/>

Verze programu: 1.7 ²⁶

Obor: divadelní, filmová a hudební věda

Typ ukládaných dokumentů: VŠKP, publikační činnosti

Formáty ukládaných dokumentů: PDF/A-1a (převaděč od firmy Software602), MP3 a FLV

Metadatové standardy: Dublin Core, AMU elementy naplňující standard eVŠKP (Autor ID, datum narození autora, kód katedry, ID studia, ke kterému práce patří, typ práce (A, B, C))

Organizace repozitáře: odpovídá organizační struktuře instituce

Jazyk: čeština, angličtina

Počet záznamů: 8439, z toho 8407 VŠKP, 32 publikační činnost

Správa repozitáře a věcné zpracování: Počítačové centrum AMU, věcné zpracování tvoří knihovna

Vstupy dat: studijní informační systém IKOS²⁷, knihovní systém Tinlib

Výstupy dat:

OAI-PMH URL: ne

---

²⁵ Rok zavedení: 2008 ©

²⁶ (dříve 1.5)

²⁷ iKOS nedělá automatickou opravu přebývajících mezer na konci slov.

OAI-PMH: ano (Thesis, NUŠL)

ROAR - ne

OpenDOAR - Ne

Přihlášení: Pouze přes eduID²⁸, plný texty online přístupné jen členům AMU.

Práva: Všechny záznamy v DSpace jsou chráněny autorskými právy, všechna práva vyhrazena.

Podpora Open Access: ne

Audit repozitáře: ne

Poskytování dalších služeb:

Feedback

5.2 České vysoké učení technické

Název repozitáře: Digitální knihovna českého vysokého učení technického

Anglický název: Digital Library of the Czech Technical University in Prague

URL organizace: <https://www.cvut.cz/>

URL repozitáře: <https://dspace.cvut.cz/>

Verze programu: 5.5 (zdrojový kód stránky); dříve 5.3 (DSpace CZ), 4.2 (OpenDOAR)

Typ repozitáře: institucionální

Obor: multidisciplinární: umění a humanitní obory, biologie a biochemie, zeměpis a regionální studia, chemie a chemické technologie, jazyk a literatura, matematika a statistika, společenské vědy, fyzika a astronomie, podnikání a ekonomie, zdraví a medicína, vzdělávání, architektura, knihovna a informační věda, stavebnictví, management a plánování, počítače a IT, elektrotechnika a elektronika, strojírenství a materiály

Typ ukládaných dokumentů: VŠKP, publikační činnost akademických pracovníků ČVUT, jiné dokumenty tvořené na

---

²⁸ Při přihlášení systém špatně dečkoval uživatelské jméno „Lenka Kovařák-ková“

ČVUT (např. vědecký časopis Acta Polytechnica, výstupy vzniklé v rámci řešení projektu Horizon 2020, výroční zprávy), výukové materiály a prezentace zaměstnanců ČVUT, bibliografické reference, recenze, netextové materiály

Formáty ukládaných dokumentů: pdf, multimedia a audio, jpeg,

Metadatové standardy (DSpace OAI-PMH Data Provider): uketd_dc, qdc, didl, mods, ore, mets, oai_dc, rdf, marc, xoai, dim, etdms

Organizace repositáře: odpovídá organizační struktuře instituce

Jazyk: čeština, angličtina

Počet záznamů: 36120, z toho 35783 VŠKP, 307 publikační činnost

Správa repositáře a věcné zpracování: Ústřední knihovna ČVUT ve spolupráci s Výpočetním a informačním centrem ČVUT

Další systémová podpora: Atmire, USERMAP, aplikace pro správu vybraných osobních údajů. Slouží také jako hlavní kontaktní adresář na ČVUT

Vstupy dat:

VŠKP z programu KOS²⁹, publikační výstupy z aplikace V3S³⁰, výjimečně lze vložit ručně

Aleph, knihovním systémem

Open Journal System (OJS), systém pro publikování

Výstupy dat:

OAI-PMH URL: <https://dspace.cvut.cz/oai/request>

Zapojení do dalších systémů

OpenDOAR ID: 2606, Metadata: 32556, fulltext 5971 (CORE)

---

²⁹ KOS, studijní informační systém - spojený PostItem-servis, implementace pomocí SWORD protokolu a http jako transportní vrstvy (volání servletu)

³⁰ Evidence výsledků vědy a výzkumu

<http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/2606>
ROAR ID: 6412 (založeno 24 ledna 2013, poslední aktualizace 17. 4. 2018), počet BASE, OpenAIRE 3.0, NUŠL, ORCID³¹

5.3 Masarykova univerzita, Filozofická fakulta

Název repozitáře: Digitální knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Anglický název: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University

URL organizace: <https://www.muni.cz/>

URL repozitáře: <https://digilib.phil.muni.cz/>

Verze programu: 1.6.2

Typ repozitáře: institucionální repozitář

Obor: umění a humanitní vědy

Typ ukládaných dokumentů: články v časopisech, konferenční příspěvky, pracovní dokumenty, kniha, jejich kapitoly a oddíly

Organizace repozitáře: podle žánru (kolekce po jednotlivých časopisech)

Jazyk: čeština

Počet záznamů: 35136, z toho 0 VŠKP, 35136 publikační činnost

Správa repozitáře a věcné zpracování: neznámé

Výstupy dat: <https://digilib.phil.muni.cz/oai/request> ³²

Zapojení do dalších systémů

OpenDOAR ID: 3392, založeno 18. 6. 2015. 2017, poslední aktualizace 17. 4. 2018, URI <http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/3392>

ROAR ID: 9955, neznámý počet záznamů, od 19. 6.2015

---

³¹ UserMap umožňuje registrovat nebo propojit své osobní údaje s ORCID ID

³² Nepodařilo se získat data

5.4 Technická univerzita v Liberci

Název repozitáře: Repozitář DSpace 6.3

Anglický název repozitáře:

URL organizace: <https://www.tul.cz/>

URL repozitáře: <https://dspace.tul.cz/>

Verze programu: 6.3

Typ repozitáře: institucionální

Obor: multidisciplinární

Typ ukládaných dokumentů: bibliografické reference, VŠKP a disertace

Metadatová standardy: (DSpace OAI-PMH Data Provider):
uketd_dc, qdc, didl, mods, ore, mets, oai_dc, rdf, marc, xoai, dim, etdms

Organizace repozitáře: dle žánru

Jazyk: čeština

Počet záznamů: 61650, z toho 54480 VŠKP, 6537 publikační činnosti a 633 jiných dokumentů

Správa repozitáře a věcné zpracování: Prorektorát pro informatiku (Univerzitní knihovna, Oddělení informačních systémů)

Další systémová podpora:

Atmire

Výstupy dat

OAI-PMH URL: <https://dspace.tul.cz/oai/reques>
(nefunkční)

Zapojení do dalších systémů

OpenDOAR ID: 3914, založeno 16. 8. 2017, poslední aktualizace 18. 2. 2019, URI <http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/3914>

ROAR ID: 14418, neznámý počet záznamů, od 18. 2. 2019

5.5 Univerzita Karlova

Název repozitáře: Digitální repozitář Univerzity Karlovy

Anglický název

URL organizace: <http://www.cuni.cz/>

URL repozitáře: <https://dspace.cuni.cz/>

Verze programu 5.6

Typ repozitáře: institucionální

Obor: multidisciplinární

Typ ukládaných dokumentů: VŠKP a disertace

Formáty ukládaných dokumentů:

Metadatové standardy (DSpace OAI-PMH Data Provider):

oai_dc_citation, marc, xoai, qdc, ore, uk_nusl, oai_uk, dim, uketd_dc, oai_dc, etdms, dc_transport, rdf, mods, mets, didl

Organizace repozitáře: odpovídá organizační struktuře instituce

Jazyk: čeština, angličtina

Počet záznamů: 60290 (po sečtení)

Správa repozitáře a věcné zpracování: Ústřední knihovna

Další systémová podpora: Atmire

Vstupy dat

Výstupy dat

OAI-PMH URL: <https://dspace.cuni.cz/oai/request>,

Zapojení do dalších systémů

OpenDOAR 103552 Data provided by CORE

Copyright: 2017

OpenDOAR ID: 3873, založeno 21. 4. 2017, poslední aktualizace 16. 4. 2019, URI <http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/3873>

5.6 Univerzita Pardubice

Název repozitáře: Digitální knihovna Univerzity Pardubice

Anglický název: Digital Library of the University of Pardubice

URL organizace: <http://www.upce.cz/>

URL repozitáře: <https://dk.upce.cz/>

Verze programu: 1.7.2

Typ: institucionální

Obor: multidisciplinární

Typ ukládaných dokumentů: články v časopisech, bibliografické reference, VŠKP, projektové materiály, certifikované metodiky, knihy, skripta

Metadatový standardy: uketd_dc, qdc, didl, mods, ore, mets, oai_dc, rdf, marc, xoai, dim, etdms³³

Organizace repozitáře:

Jazyk: čeština, angličtina

Počet záznamů: 63328 (po sečtení)

DSpace OAI-PMH Data Provider 39189

Metadata: 34727, fulltext: 241 (Data provided by CORE)

Správa repozitáře a věcné zpracování

Další systémová podpora:

Vstupy dat:

IS STAG

Výstupy:

OAI-PMH URL: <http://dk.upce.cz/oai/request>

Zapojení do dalších systémů

OpenDOAR ID: 1512, založeno 6. 5. 2009, poslední aktualizace 21. 3. 2018, URI <http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/1512>

ROAR ID: 2431, neznámý počet záznamů, od 30. 9. 2007

5.7 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Název repozitáře: Repozitář publikační činnosti UTB

Anglický název: Institutional repository of Tomas Bata University Library

URL organizace: <https://www.utb.cz/>

URL repozitáře: <http://publikace.k.utb.cz/>

Verze programu: 5.7

---

³³ DSpace OAI-PMH Data Provider

Typ repozitáře: institucionální

Obor: multidisciplinární

Typ ukládaných dokumentů: články v časopisech, konferenční příspěvky, monografie, a pracovní dokumenty, jiné speciální typy záznamů, bibliografie publikací autorů, zaměřuje se pouze na oficiální hodnocené výsledky vědy a výzkumu

Formát ukládaných dokumentů

Metadatové standardy (DSpace OAI-PMH Data Provider): uketd_dc, dim, qdc, didl, mods, ore, mets, oai_dc, rdf, marc, xoai, dim, etdms

Organizace repozitáře: dle žánru

Jazyk: čeština, angličtina

Počet záznamů: 7171³⁴

Správa repozitáře a věcné zpracování: Správa: knihovna

Další systémová podpora: Uživatelské rozhraní: Manakin,

webový aplikační rámec: Apache Cocoon

Výstupy dat

OAI-PMH URL: <http://publikace.k.utb.cz/oai/request>

Zapojení do dalších systémů

OpenDOAR ID: 2849, založeno 18. 10. 2013, poslední aktualizace 17. 4. 2018, URI <http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/2849>

ROAR ID: 5812, od 20. 8. 2012

Indexován službami BASE, ROAR, OpenDOAR a OAIste

Statistiky: DSpace

Kanály RSS: RSS 1.0, RSS 2.0, Atom

5.8 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Název repozitáře: Digitální knihovna UTB

---

³⁴ DSpace OAI-PMH Data Provider: 8391, OpenDOAR Metadata: 6923, fulltext 961(Data provided by CORE)

Anglický název: Institutional repository of Tomas Bata University Library

URL organizace: <https://www.utb.cz/>

URL repozitáře: <http://digilib.k.utb.cz/>

Verze: 5.6

Typ repozitáře: institucionální

Obor: multidisciplinární

Typ ukládaných dokumentů: VŠKP, skripta, monografie, výukové materiály, konferenční sborníky, bibliografie autorů UTB

Organizace repozitáře: dle žánru

Jazyk: čeština, angličtina

Počet záznamů: 43924

Správa repozitáře a věcné zpracování: knihovna

Další systémová podpora: SNAPSHOT

Vstupy dat: STAG, Knihovna

Výstupy dat: OAI-PMH URL: nepodporuje

Zapojení do dalších systémů:

OpenDOAR ID: nemá

ROAR ID: 2431

Kanály RSS: RSS 1.0, RSS 2.0, Atom

Statistiky PLUMX, RefWorks, počet citací v WoS, Scopus

5.9 Vysoká škola báňská - Technická univerzita

Ostrava

Název repozitáře: DSpace VŠB-TUO

Anglický název: není

URL organizace: <http://www.vsb.cz/>

URL repozitáře: <http://dspace.vsb.cz/>

Verze programu: 5.1

Typ repozitáře: institucionální

Obor: multidisciplinární

Typ ukládaných dokumentů: VŠKP a disertace, články z časopisů, bibliografické reference

Formát ukládaných dokumentů

Metadatové standardy (DSpace OAI-PMH Data Provider):

uketd_dc, dim, oai_dc, marc, etdms, xoai, qdc, rdf, ore, mods, mets, didl

Organizace repozitáře: odpovídá organizační struktuře instituce

Jazyk: yčeština, angličtina

Počet záznamů: 103525

Další systémová podpora

OAI-PMH URL: <http://dspace.vsb.cz/oai/request>

Zapojení do dalších systémů

CitacePro

DSpace OAI-PMH Data Provider: 396

OpenDOAR Data provider CORE 86642, fulltext 24622

Jazyková verze: čeština, angličtina

OpenDOAR ID: 1195, založeno 12. 3. 2008, poslední aktualizace 21. 3. 2018, URI

<http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/1195>

ROAR ID: 1494, neznámý počet záznamů, od 23. 3. 2006

5.10 Vysoké učení technické v Brně

Název repozitáře: Digitální knihovna VUT v Brně

Anglický název: Digital library of Brno University of Technology

URL organizace: <https://www.vutbr.cz/>

URL repozitáře: <https://dspace.vutbr.cz/>

Verze programu. 5.3

Typ repozitáře: institucionální

Obor: multidisciplinární

Typ ukládaných dokumentů: články v časopisech, VŠKP

Formáty ukládaných dokumentů: pdf, html

Metadatové standardy: (DSpace OAI-PMH Data Provider):

didl, mods, qdc_vut, ore, mets, xoai, dim, qdc, oai_dc, rdf, etdms

Organizace repozitáře: dle žánru

Jazyk: čeština, angličtina

Počet záznamů: 57696³⁵

Správa repozitáře a věcné zpracování knihovna

Další systémová podpora

OAI-PMH URL: <https://dspace.vutbr.cz/oai/request>

Zapojení do dalších systémů

URI http: <http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/2852>

ROAR ID: 7695, neznámý počet záznamů, od 13. 12. 2013

ROARMAP: <http://roarmap.eprints.org/655/>

5.11 Západočeská univerzita v Plzni

Název repozitáře: Digitální knihovna Západočeské univerzity v Plzni

Anglický název

URL organizace: <http://www.zcu.cz/>

URL repozitáře: <https://dspace.zcu.cz/>

Verze programu 5.9

Typ repozitáře: institucionální

Obor: multidisciplinární

Typ ukládaných dokumentů: VŠKP a disertace, články z časopisů, bibliografické reference, výukové materiály

Metadatové standardy: uketd_dc, qdc, didl, mods, ore, mets, oai_dc, rdf, marc, xoi, dim, etdms³⁶

Organizace repozitáře: dle žánru

Jazyk: čeština, angličtina

Počet záznamů: celkem 31335³⁷, 160053 VŠKP, 13225 publikační činnost a 112 jiných.

---

³⁵ 52503/52639 VŠKP, Metadata: DSpace OAI-PMH Data Provider: 64524, OpenDOAR 56517, OpenDOAR ID: 2852, založeno 18. 10. 2013, poslední aktualizace 17. 4. 2018,

³⁶ <https://dspace5.zcu.cz/oai/request?verb=ListMetadataFormats>

³⁷ Celkový počet názvů záznamů je 31335 nesedí počtem záznamů, které se nachází v jednotlivých podkomunitách 39142 (21380 VŠKP, 17613 publikační činnosti, 149 otevřených zdrojů). Rozdíl je 7807 záznamů. Ty mohou být duplicitami, nebo záznamy namapovanými ve dvou kolekcích. S poskytnutými nástroji nelze zjistit, kam patří. V

Zapojení do dalších systémů

OAI-PMH URL: <https://dspace.zcu.cz/oai/request>

OpenDOAR: 100 (Data provider CORE)

OpenDOAR ID: 2548, založeno 8. 8. 2012, poslední aktualizace 21. 3. 2018, URI <http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/2548>

ROAR ID: 6048, neznámý počet záznamů, od 17. 10. 2012

5.12 Závěr

Bylo identifikováno 11 vhodných repositářů splňující podmínku institucionálního nasazení a vedení v systému DSpace.

U jednotlivých IR nebyly specifikovány formáty ukládaných dat. Díky stejné technologii se nepředpokládají formátové výjimky. Standardním formátem pro dlouhodobou archivaci VŠKP byl určen PDF/A. Objevují se html, odt, jpeg, mp3, mp4 atd.

Ne všechny repositáře mají funkci pro sečtení všech záznamů v repositáři. Počet byl získáván s použitím prohlížení podle názvu. V případech, kdy repositář nenabízel souhrnný filtr pro hlavní komunitu. Byly sečteny počty názvů v jednotlivých podkomunitách.

Pokud nebyla verze programu uvedena přímo na stránkách repositáře. Byla hledána v kódu stránky.

---

procentech tvoří rozdíl 24,91 %, o které byl sníženy počty na uvedené hodnoty zaokrouhlováné na celé číslo.

6 Analýza IR v ČR

Kritéria analýzy byla inspirovaná certifikací DRAMBORA. (Register a new Repository for DRAMBORA, 2008)
Test openDOAR probíhal 25. 7. 2019, OAI-PMH URL 27.5.2019

6.1 Název repozitáře

<i>Instituce</i>	<i>DSpace repozitář</i>	<i>Digitální knihovna</i>
<i>AMU</i>	x	
<i>ČVUT</i>		x
<i>MU, FF</i>		x
<i>UK</i>		x
<i>TUL</i>	x	
<i>UPa</i>		x
<i>UTB, digilib</i>		x
<i>UTB, publikace</i>	x	
<i>VŠB-TUO</i>	x	
<i>VUT</i>		x
<i>ZČU</i>		x
<i>Celkem</i>	4	7

Tabulka 1 - Název repozitáře

Z výzkumu vyplývá, že z 11 repozitářů bylo 7 pojmenováno méně technicistním názvem Digitální knihovna. To může mít důvod v tom, že instituce spravují i jiné Digitální knihovny a potřebují názvy rozlišit (v knihovním systému Verbis, Kramerius).

Na UTB využili obou variant. Repozitář závěrečných prací je Digitální knihovna UTB, publikační činnost mají v Repozitáři publikační činnosti.

6.2 Verze DSpace

Instituce	Verze	Pod verze	Verze podverze
<i>AMU</i>	1	7	
<i>ČVUT</i>	5	5	
<i>MU, FF</i>	1	6	2
<i>UK, ÚK</i>	5	6	
<i>TUL</i>	6	3	
<i>UPa</i>	1	7	2
<i>UTB, digilib</i>	5	6	
<i>UTB, publikace</i>	5	7	
<i>VŠB-TUO</i>	5	1	
<i>VUT</i>	5	3	
<i>ZČU</i>	5	9	

Tabulka 2 - Verze DSpace

DSpace v ČR je v výzkumné vzorku používán nejčastěji ve verzi 5.x, na druhém místě je verze 1.x a nejméně je využívána verze 6.x.

Důvodem využívání nepodporované verze 1 může být neochota instituce přizpůsobit novou verzi DSpace potřebám instituce. Migrace repozitáře by měla jít vzestupně po verzích (z verze 1 na 2, ze 2 na 3).

6.3 Oborové zaměření repozitářů

Instituce	Multidisciplinární	Oborový
<i>AMU</i>		x
<i>ČVUT</i>		x
<i>MU, FF</i>		x
<i>UK, ÚK</i>	x	
<i>TUL</i>	x	

<i>UPa</i>	x	
<i>UTB, digilib</i>	x	
<i>UTB, publikace</i>	x	
<i>VŠB-TUO</i>	x	
<i>VUT</i>	x	
<i>ZČU</i>	x	
Celkem	8	3

Tabulka 3 - Oborové zaměření repozitářů

Z 11 repozitářů obsahuje 8 multidisciplinárně zaměřené dokumenty. 3 oborové repozitáře patří pod správu specializovaných institucí AMU, ČVUT a MU, FF. Jejich fond odpovídá učebním oblastem provozovatelů.

6.4 Typ ukládaných dokumentů

<i>Instituce</i>	VŠKP	Publikační činnost	Bibliografické reference	Výukové materiály	Jiné
<i>AMU</i>	x	x			
<i>ČVUT</i>	x	x	x	x	x
<i>MU, FF</i>		x			
<i>UK, ÚK</i>	x				
<i>TUL</i>	x	x	x	x	x
<i>UPa</i>	x	x	x		x
<i>UTB, digilib</i>	x	x	x	x	
<i>UTB, publikace</i>		X (recenzované)	x		
<i>VŠB-TUO</i>	x	x	x		
<i>VUT</i>	x	x		x	
<i>ZČU</i>	x	x	x	x	
Celkem	9	10	7	5	3

Tabulka 4 - Typ ukládaných dokumentů

Nejčastějším typem ukládaných dokumentů v českých repozitářích vedených v systému DSpace jsou výsledky publikační činnosti VŠKP. Druhým typem jsou VŠKP. Dále se v nich nachází bibliografické reference, výukové materiály a jiné dokumenty.

Byl proveden pokus o procentuální vyjádření obsahu repozitářů podle typu dokumentu (VŠKP a publikační činnost). Bylo zjištěno, že se záznamy v některých případech prolínají. U ZČU tomu bylo u 7807 záznamů. Z toho důvodu bylo od tohoto průzkumu upuštěno.

6.5 Organizace repozitáře

Instituce	Žánru	Struktury instituce
AMU		x
ČVUT		x
MU, FF	x	
UK, ÚK		
TUL	x	x
UPa		x
UTB, digilib	x	
UTB, publikace	x	
VŠB-TUO		x
VUT	x	
ZČU	x	
Celkem	6	5

Tabulka 5 - Organizace repozitáře

Organizace repozitářů je častěji vedena podle žánru (VŠKP, publikační činnost) ukládaných dokumentů, 6 z 11. Podle struktury instituce vede své repozitáře 5 z 11 repozitářů.

6.6 Jazykové mutace systému

Instituce	Čeština	Angličtina
AMU	x	x
ČVUT	x	x
MU, FF	x	x
UK, ÚK	x	x
TUL	x	
UPa	x	x
UTB, digilib	x	x
UTB, publikace	x	x
VŠB-TUO	x	x
VUT	x	x
ZČU	x	x
Celkem	11	10

Tabulka 6 - Jazykové mutace systému

Analyzované repozitáře mají, až na jeden, svou anglickou mutaci. Ta funguje na názvy polí. Nabízený obsah zůstává v češtině i přesto, že existuje anglická verze (př. názvy, abstrakty).

6.7 Počet záznamů

Instituce	28.7.2019	22.11.2016	Nárůst o	Nárůst v %
AMU	8439	4773	3666	77
ČVUT	36120	21821	14299	66
MU, FF	35136	29658	5478	18
UK, ÚK	60290	142	60148	42358
TUL	61650	15980	45670	286
UPa	63328	32357	30971	96
UTB, digilib	43924	35411	8513	24
UTB, publikace	7171	5204	1967	38

VŠB-TUO	103525	82647	20878	25
VUT	57696	7044	50652	719
ZČU	31335	20098	11237	56
Celkem záznamů v DSpace ČR	508614	255135	253479	99

Tabulka 7 - Srovnání stavu obsahu repozitářů

Srovnání stavu obsahu repozitářů ve dnech 22. 11. 2016 a 28. 7. 2019 ukázal největší nárůst u UK, na druhé místě VUT na třetím TUL. Celkový nárůst záznamů v ČR je o 99 %.

Nejvíce záznamů v současnosti opatruje VŠB-TUO. Druhé místo zaujímá Upa, třetí TUL.³⁸ V roce 2016 byla na prvním místě VŠB-TUO, na druhém UTB a na třetím UPa.

Skokanem tříletého období je UK, u kterého narostl počet záznamů o 42358%.

Tato statistika nezohledňuje čistotu databází tzn. kolik duplicit/multiplicit repozitáře obsahují. TUL se netají kolekcí s názvem Vrakoviště, kde se tyto záznamy nejspíše nachází.

6.8 Správa repozitáře

Za budování IR nesou zásluhy knihovny institucí. Neobešly by se bez IT podpory.

Instituce	IT centrum	Knihovna
AMU	x	x
ČVUT	x	x
MU, FF	x	x
UK	x	x
TUL	x	x

³⁸ UTB má celkem v roce 2019 51095 záznamů.

<i>UPa</i>	x	x
<i>UTB, digilib</i>	x	x
<i>UTB, publikace</i>	x	x
<i>VŠB-TUO</i>	x	x
<i>VUT</i>	x	x
<i>ZČU</i>	x	x
Celkem	11	11

Tabulka 8 - Správa repozitáře

6.9 Automatizované vstupy dat

Data se do DSpace repozitářů dostávají skrz IS VŠKP, IS pro publikace a knihovním systémem podle cílového zaměření repozitáře. V knihovní systémů bývají záznamy obohaceny intelektuální zpracováním. V žádném testovaném IR nebylo nalezeno plnohodnotné zpětné propojení metadatových polí.

Tabulka 9 - Vstupy dat

<i>Instituce</i>	Informační systém instituce	IS odevzdávání publ.č.	Knihovní systém
<i>AMU</i>	x		Částečně
<i>ČVUT</i>	x	x	
<i>MU, FF</i>		x	
<i>UK</i>	x		Částečně
<i>TUL</i>	x	x	Částečně
<i>UPa</i>	x	x	
<i>UTB, digilib</i>	x		
<i>UTB, publikace</i>		x	
<i>VŠB-TUO</i>	x	x	
<i>VUT</i>	x	x	
<i>ZČU</i>	x		Částečně
<i>Celkem</i>	9	7	Částečně

6.10 ROAR, OpenDOAR, OAI-PMH

9 repozitářů z 11 je registrováno v ROAR a OpenDOAR.

Instituce	ROAR a OpenROAR
<i>AMU</i>	
<i>ČVUT</i>	x
<i>MU, FF</i>	x
<i>UK</i>	x
<i>TUL</i>	x
<i>UPa</i>	x
<i>UTB, digilib</i>	
<i>UTB, publikace</i>	x
<i>VŠB-TUO</i>	x
<i>VUT</i>	x
<i>ZČU</i>	x
Celkem	9

Tabulka 10 - Výstupy dat

6.11 Přihlášení

Do IR probíhá u 9 z 11 IR přes univerzitní autentifikační systém. 4 nabízejí přihlášení pomocí registrace. 1 přes eduID.

Instituce	Univerzitní autentizace (Shibboleth, NetID)	eduID	Registrace
<i>AMU</i>		x	
<i>ČVUT</i>	x		x
<i>MU, FF</i>			
<i>UK, ÚK</i>	x		x

<i>TUL</i>	x		x
<i>UPa</i>	x		
<i>UTB, digilib</i>	x		
<i>UTB, publikace</i>	x		
<i>VŠB-TUO</i>	x		
<i>VUT</i>	x		
<i>ZČU</i>	x		x
Celkem	9	1	4

Tabulka 11 - Přihlášení

6.12 Poskytování dalších služeb

Nejčastěji poskytovanou službou jsou datové kanály. 4 IR nabízí zobrazení statistik, 3 generování citací³⁹.

Tabulka 12 - Poskytování dalších služeb

Instituce	CitacePro	Statistiky	Kanály (RSS, Atom)
<i>AMU</i>			
<i>ČVUT</i>			x
<i>MU, FF</i>			
<i>UK, ÚK</i>			x
<i>TUL</i>			x
<i>UPa</i>			x
<i>UTB, digilib</i>	x		x
<i>UTB, publikace</i>	x	x	
<i>VŠB-TUO</i>		x	
<i>VUT</i>	x	x	x
<i>ZČU</i>		x	x
Celkem	3	4	7

³⁹ Vygenerované citace nebyly vždy relevantní.

6.13 Vyhledávání

<i>Instituce</i>	Jednoduché	Rozšířené	Fulltextové
<i>AMU</i>	x	x	Nelze otestovat
<i>ČVUT</i>	x	x	x
<i>MU, FF</i>	x	x	
<i>UK, ÚK</i>	x	x	x
<i>TUL</i>	x	x	x
<i>UPa</i>	x	x	
<i>UTB, digilib</i>	x	x	
<i>UTB, publikace</i>	x	x	
<i>VŠB-TUO</i>	x	x	
<i>VUT</i>	x	x	
<i>ZČU</i>	x	x	
<i>Celkem</i>	11	10	3

Tabulka 13 - Vyhledávání

Všechny IR mají funkci jednoduchého i rozšířeného vyhledávání. 3 umí fulltextově vyhledávat.

6.14 Procházení/Prohlížení z hlavní strany

<i>Instituce</i>	Komunita a kolekce	Interní autoři	Autor	Název	Klíčová slova	Vydavatel	Publikace	Datum publikování	Fakulta	Typ dokumentu	Datum odevzdání	Datum zadání	Datum obhajoby	Vedoucí
AMU	x		x	x	x			x						
ČVUT	x		x	x	x			x						
MU, FF	x		x	x										
UK, ÚK					x			x	x					
TUL	x		x	x	x			x						
UPa	x		x	x	x			x						
UTB, digilib	x		x	x	x						x	x	x	x
UTB, publikace	x	x	x	x	x	x	x	x						
VŠB-TUO	x		x	x	x			x		x				
VUT	x		x	x	x			x						
ZČU														
Celkem	9	1	9	9	9	1	1	8	1	1	1	1	1	1

Tabulka 14 - Procházení/Prohlížení z hlavní strany

Z hlavní strany 9 z 11 IR lze vyhledávat dle filtru: Komunita a kolekce, Autor, Název, Klíčová slova. 8 IR nabízí možnost hledat dle Data publikování. Zbytek filtrů má k dispozici jen jedna z 11 institucí.

6.15 Procházení/Prohlížení z podkomunit

V podkomunitách nabízí IR prohlížení podle Klíčových slov, 8 podle Názvu a Autorů a 5 podle data vydání.

AMU s FF, MU umí vyhledávat pouze v celém repozitu.

<i>Instituce</i>	Komunita a kolekce	Interní autoři	Názvy	Klíčová slova	Vydavatel	Publikace	Datum vydání	Jazyk	Typ dokumentu	Datum odevzdání	Datum obhajoby	Datum zadání	Vedoucí	Typ práce	Hodnocení práce	Součást fakulty
<i>AMU</i>																
<i>ČVUT</i>		x	x	x			x									
<i>MU, FF</i>																
<i>UK</i>				x				x			x			x	x	x
<i>TUL</i>		x	x	x			x									
<i>UPa</i>		x	x	x			x									
<i>UTB, digilib</i>		x	x	x						x	x		x			
<i>UTB, publikace</i>		x	x	x	x	x	x									
<i>VŠB-TUO</i>		x	x	x			x		x							
<i>VUT</i>		x	x	x		x										
<i>ZČU</i>	x	x	x	x										x		
<i>Celkem</i>	1	8	1	8	9	1	2	5	1	1	1	1	1	2	1	1

Tabulka 15 - Procházení/Prohlížení z podkomunit

Tabulka 16 - Filtry rozšířeného vyhledávání

Typ stud. programu	Fakulta/součást fakulty	Plná verze	Signatura	ID/č.	Has file(s), Filename, File	Studijní obor	Stud. program	Typ dokumentu	Katedra	Datum publ.	Abstrakt	Jazyk	DOI, ISSN, Práva	Oponent	Vedoucí	Verze	Stav	Autor	Zdrojový dok.	Řada	Poznámka	Hodnocení	Nakladatel	Datum zadání	Název	Klíčové slovo	Instituce
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							X	AMU
	X			X		X	X	X	X	X		X	X			X	X	X	X							X	ČVUT
				X							X	X						X	X	X	X					X	MU, FF
	X			X	X			X		X		X			X			X	X			X				X	UK
										X								X	X							X	TUL
					X					X								X	X							X	UPa
										X								X	X					X		X	UTB, digilib
										X								X	X							X	UTB, publikace
				X			X	X	X	X	X	X	X			X		X	X	X		X				X	VŠB-TUO
										X								X	X							X	VUT
								X		X								X	X							X	ZČU
1	3	1	1	5	3	3	3	5	3	10	2	4	1	3	1	2	1	11	1	1	1	1	1	1	11	11	Celkem

V rozšířené vyhledávání je možné zadat u všech IR filtr Předmět/Klíčové slovo, Název, Autora. U 10 IR funguje filtr Datum publikování, u 5 typ dokumentu, 2 vyhledávají z Abstraktu.

6.16 Operátory vyhledávání

<i>Instituce</i>	AND, OR, NOT	obsahuje, rovná se, neobsahuje, nerovná se, ID, nemá ID
<i>AMU</i>	x	
<i>ČVUT</i>		x
<i>MU, FF</i>	x	
<i>UK</i>		x
<i>TUL</i>		x
<i>UPa</i>		x
<i>UTB, digilib</i>		x
<i>UTB, publikace</i>		x
<i>VŠB-TUO</i>		x
<i>VUT</i>		x
<i>ZČU</i>		x
<i>Celkem</i>	2	9

Tabulka 17 - Operátory vyhledávání

9 z 11 filtrů rozšířeného vyhledávání dokáže porovnávat záznamy dle operátorů vyhledávání: obsahuje, rovná se, nerovná se, ID, nemá ID. Díky tomu systém lépe vyhodnotí požadovaný vyhledávací data.

Klíčové slovo, Autor, Vedoucí, Oponent, Název, Klíčové slovo, Abstrakt, Datum zveřejnění záznamu, Datum obhajoby, Katedra, Type, Studijní program, Studijní

obor, Titel, Faculty, Identifikátor, Signatura, Plná verze, Typ studijního programu, Práva.

6.17 Metadata

Instituce	Abstrakt	Klíčová slova	Licence	MDT/Konspekt
<i>AMU</i>		X		
<i>ČVUT</i>	x	x	x	
<i>MU, FF</i>				
<i>UK, ÚK</i>	x	X		
<i>TUL</i>	x	x	X	
<i>UPa</i>	x	x	X	
<i>UTB, digilib</i>	x	x	x	
<i>UTB, publikace</i>	x	x	X	
<i>VŠB-TUO</i>	x	x	X	
<i>VUT</i>	X	x	x	
<i>ZČU</i>	x	x	x	
Celkem	9	10	8	0

Tabulka 18 - Věcné zpracování v DSpace

Analýza ukázala, že většina repozitářů využívá v metadatech záznamů abstrakt, klíčová slova, text licence. Žádný IR do nich nezapisuje MDT či Konspekt.

6.18 Závěr

Obsah digitálních repozitářů odpovídá potřebám provozovatele.

Z analýzy vyšlo, že průměrný IR se jmenuje digitální knihovna, je veden ve verzi 5, organizačně strukturován podle žánru, spravuje publikační činnosti i VŠKP. Má českou i anglickou jazykovou verzi, počet záznamů okolo 46 237. Hlavní odpovědnost za jeho správu nese knihovna s podporou IT centra. Je registrován v ROAR a OpenDOAR, podporuje kanály RSS a Atom, má jednoduché i rozšířené vyhledávání (chybí fulltextové). V procházení nabízí filtr podle Autora, Názvu, Klíčových slov a Data vydání. Jako operátory filtrování využívá podrobnější verzi (nerovná se, nerovná se, obsahuje, atd.). V metadata obsahují pole pro Abstrakt, Klíčová slova i licence. Z důvodu nefunkčnosti služby Open Archive Repository Explorer nebylo přistoupeno k hlubší analýze podpořené touto ICT.

6.18.1 Nezhodnocené repozitáře

Dspace at Masaryk University (URL repozitáře: <https://dspace.muni.cz/>). I přestože se jedná o IR, dokonce ve verze programu 6.2 Repozitář obsahuje archivní materiály Masarykovy univerzity. Počet záznamů vzrostl od 22. 11. 2016 o 35 záznamů na 658, z toho má 380 plné texty. To uložistě z uživatelské strany vypadá jako testovací verze.

Jednou z univerzit, která využívala systém DSpace, byla UJEP. V červnu roku 2007 testovala možnosti verze 1.4.1. a o rok později 1.4.2. (Derian, 2008) Tu provozovala

mezi léty 2008-2010. (Instalace systémů DSpace v ČR).
Pak přešla na jiné systémové řešení.

7 Závěr

Diplomová práce zmapovala historii a vývojové trendy tematiky IR DSpace v ČR od počátků až k roku 2019. Bylo identifikováno 11 relevantní IR: AMU, ČVUT, MU, FF, TUL, UK, UPa, VŠB-TUO. VUT, ZČU a dva repozitáře UTB.

Prvotním zaměřením IR v ČR byl sběr VŠKP. Ten přešel k automatizovanému ukládání publikační činnosti až k využití pro výukové materiály.

To vše s ohledem na licenční politiku a snahou iniciativy OA. Do budoucna by měla být v IR naležitelná veškerá díla vzniklá na instituci.

Další vývoj repozitářů by se měl zaměřit na zkvalitnění metadatových popisů obohacených o intelektuální zpracování. Díky kterým budou moci dávat vyhledávací stroje relevantnější výsledky.

VŠKP získávají z IS institucí, v kterých probíhá sběr dat. Metadatových polí typu studijní program, studijní obor jsou předvolená v číselnících. Díky tomu dokáže erudovanější uživatel nahradit věcné zpracování práce např. studijním oborem.

Za předpokladu, že určitá se určitá katedra věnuje pouze určitému oboru. Mohlo by se již využívané pole pro katedru propojit s řízeným slovníkem hlavních témat (MDT/Konspekt).

Poznatky, které byly získány při zpracovávání této DP, byly aplikovány ve vytvoření Vize zdokonalení sběru a třídění výsledků vědecko-výzkumné činnosti na TUL. (KOVAŘÍKOVÁ, 2018). Realitou je již propojení IS, knihovního systému a sběrového systému publikací (publikace.tul.cz).

Při prosazování myšlenek archivace dat do DSpace bylo naráženo na nedostatek odborného personálu (informačních specialistů, IT). Zablácenost akademiků. Strachu z licencí a zvýšení byrokratické zátěže.

8 Seznam použitých zdrojů:

BARTOŠEK, Miroslav a Jitka BRANDEJSOVÁ 2011. Repozitar.cz a střípky z MU. In: *4. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 18. -19. května 2011* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/84546>

BÖHMER, Jasmin K., 2017. How to be FAIR: ways to upgrade the FAIRness of your data repository In: *Otevřené repozitáře 2017, Brno 6. a 7. června 2017.* [online]. Brno: VUT Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/117144>

BRANDEJS, Michal, Jitka BRANDEJSOVÁ, Jan MACH a Iva HOVOROVÁ, 2016. *Prohlášení k centralizovaným rozvojovým projektům řešícím problematiku vysokoškolských kvalifikačních prací.* [online]. Brno: VUT. Dostupné: <http://www.evskp.cz/Dokumentyver/prohlaseni.pdf>

BRANDEJSOVÁ, Jitka a Luboš LUNTER, Repozitar.cz. In: *Otevřené repozitáře 2014, Brno 29. - 30. května 2014,* [online] Brno: VUT. Dostupné: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/101782>

BRATKOVÁ, Eva, 2004. *Systémy pro rozšiřování a zpřístupňování elektronických disertačních prací: analýza současného stavu v zahraničí.* [online] Praha: Univerzita Karlova v Praze. Dostupné z: <http://www.evskp.cz/Dokumentyver/systemy-analyza-070622145154.pdf>

BRATKOVÁ, Eva, 2008. *CorpCZ: Metadatový soubor pro popis korporací verze 1.0* [online]. Praha: AKVŠ, [cit. 2019-05-27]. Dostupné z: <http://www.evskp.cz/standardy/corpcz/>

BRATKOVÁ, Eva a Jan MACH, 2008. *EVSKP-MS: Metadatový soubor pro elektronické vysokoškolské kvalifikační práce v ČR* [online]. AKVŠ, [cit. 2019-05-27]. Dostupné z: <http://www.evskp.cz/standardy/evskp/>

BRATKOVÁ, Eva a Jan MACH, 2008. *PersCZ: metadatový soubor pro popis fyzických osob verze 1.0* [online]. Praha: AKVŠ, 5. 5. 2008 [cit. 2019-05-27]. Dostupné z: <http://www.evskp.cz/standardy/perscz/>

BRINKEN, Helene a Tony ROSS-HELLAUER, 2018. FOSTER: Open Science Training Handbook. In: *Otevřené repozitáře 2018, Brno 13. a 14. června 2018,* [online] Brno: VUT. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10084/127314>

BROŽEK, Ivo. *Jak Fond rozvoje vysokých škol pomáhá vysokoškolským knihovnám. Ikaros [online]. 2003, ročník 7, číslo 3. urn:nbn:cz:ik-11224. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/11224>*

BUDÍNSKÝ, Lukáš, 2011. Repozitář UTB: připojte se...máme koláčky!. In: *4. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 18.-19. května 2011. [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/84550>*

BÜTIKOFER, Niklaus, 2009. *Kriterienkatalog zur Prüfung der Vertrauenswürdigkeit von PI - Systemen: Entwurf zur öffentlichen Kommentierung [online]. Göttingen: Niedersächsische Staats und Universitätsbibliothek Göttingen, , urn:nbn:de:0008-20080710140. Dostupné z: <https://d-nb.info/1000084108/34>*

CUBR, Ladislav, HAVLOVÁ, Jaroslava. *Institucionální repozitář. In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000014622&local_base=KTD.*

CUBR, Ladislav, HAVLOVÁ, Jaroslava. *Digitální repozitář. In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000014292&local_base=KTD.*

DĚDIČOVÁ, Petra a Jan SKŮPA, 2014. OA na VUT II. - Impérium vrací úder. In: *Otevřené repozitáře 2014, Brno 29. - 30. května 2014. [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/101779/OA na VUT.pdf>*

DERIAN, Petr, 2008. DSpace na UJEP. In: *1. setkání českých uživatelů systému DSpace , Ostrava, 24. dubna 2008 [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/71116/Dspace_UJEP.txt*

DOBBERSTEINOVÁ, Jitka, 2019. Otevřený přístup v Slovenské republice: současný stav a výzvy. In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019, [online] Brno: VUT. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=gLdIiIi4Qm0&list=PLlYgYCeiy-20vtlvQEPOLufyGqtAgLv0t&index=3>*

DONOHUE, Tim. DSpace 7 at OR2019. In: DuraSpace: wiki [online]. [Nijmegen]. [cit. 29. 7. 2019]. Dostupné z: <https://wiki.duraspace.org/display/DSPACE/DSpace+7+at+OR2019>

DONOHUE, Tim, Terry BRADY ed., 2018. All Documentation. In: *DuraSpace: wiki* [online]. [Nijmegen], 23. 10. 2018 [cit. 2019-07-15]. Dostupné z: <https://wiki.duraspace.org/display/DSDOC/All+Documentat+ion>

DREXHAGE, Glenn, 2009. *Open access at UBC Library* [online]. [cit. 2016-02-17]. DOI: 10.14288/1.0077904. Dostupné z: <https://open.library.ubc.ca/collections/494/items/1.0077904/source>

DURANTI, Luciana, *The long-term preservation of the digital heritage: a case study of universities institutional repositories*. 2010. DOI: 10.4403/jlis.it-12. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Luciana_Duranti/publication/267826679_The_long-term_preservation_of_the_digital_heritage_a_case_study_of_universities_institutional_repositories/links/546a16c0cf2f5eb1807756a/The-long-term-preservation-of-the-digital-heritage-a-case-study-of-universities-institutional-repositories.pdf

DVOŘÁK, Jan, 2011. CERIF - úvod ke společnému evropskému formátu pro informace o výzkumu. In: *Seminář ke zpřístupňování šedé literatury 2011* [online]. Praha: NUŠL, s. 5. Dostupné z: http://invenio.nusl.cz/record/82071/files/nusl-_3.pdf

FASUROVÁ, Naděžda, 2019. Projekt OP VVV „Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj II“ na MENDELU. In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019*, [online] Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/135112/04_Fasurov%3a1_MENDELU_Projekt%200A%202019.ppt?sequence=1&isAllowed=y

FELGR, Michal, 2019. *Konzultace vstupů do DSpace*. [e-mail]. 2019-05-26

FOJTÍKOVÁ, Veronika, Jan SKŮPA a Lucie MELICHAROVÁ, 2017. Alternativní metriky v českých repozitářích. In: *Otevřené repozitáře 2017, Brno 6. a 7. června 2017*. [online] Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/117145>

FOLTYNOVÁ, Pavla, 2019. Open Science na CEITEC MU a projekt ORION. In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019*, [online] Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/135117/03_Foltynov%3%a1_Open%20Science%20na%20CEITEC%20MU%20a%20projekt%20ORION.pptx?sequence=1&isAllowed=y

GOTTSCHLIN, Maxie, 2018. About. In: *COAR: Confederation of Open Access Repositories* [online]. [cit. 2019-07-22]. Dostupné z: <https://www.coar-repositories.org/about/>

HAVLOVÁ, Jaroslava a Jiří MAREK, 2003. Otevřený přístup: (k vědeckým informacím). In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR [cit. 2019-07-15]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000015817&local_base=KTD

HAVLOVÁ, Jaroslava, MAREK, Jiří. Otevřený repozitář. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000015849&local_base=KTD.

HEBELKOVÁ, Kamila, 2014. Otevřený přístup v Horizontu 2020. In: *Otevřené repozitáře 2014, Brno 29. - 30. května 2014*. Brno: VUT [online]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/101777>

HERMANOVÁ, Veronika a Ondřej FABIÁN, 2019. Open access na UTB ve Zlíně. In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019*, [online]. Ostrava: VŠB. Dostupné z: https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/135114/06_Hermanov%3%a1_UTB_OR-2019.pptx?sequence=1&isAllowed=y

HOROVÁ, Iva a CHVÁLA, Radim. Zpřístupňování digitalizovaných dokumentů: lokální aktivity versus celonárodní projekt? (Zkušenosti s řešením dvou projektů budování digitální knihovny AMU v Praze). *Knihovna* [online]. 2002, roč. 4, č. 6-7, s. 290-295. Dostupný také z: http://www.evskp.cz/Dokumentyver/kniznica_horova.pdf>. Původní článek na stránkách časopisu *Knihovna* již není dostupný. ISSN 1336-0965

HNÁTKOVÁ, Eva, 2019. Open Science for early-career researchers. In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019*, [online]. Ostrava: VŠB. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/135115/Eurodoc%20Presentation%20Eva%20Ostrava%20May%202019.pptx?sequence=1&isAllowed=y>

CHVÁLA, Radim, 2009. DSpace na AMU: (budování repozitáře pro VŠKP). In: *2. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 15. dubna 2009* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/71310>

Chvála, Radim. Repozitář audiovizuálních dokumentů Akademie múzických umění v Praze. In: *Ikaros 2009, ročník 13, číslo 5/2*. [online]. [cit. 2019-07-26]. urn:nbn:cz:ik-13171. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/13171>

IVANOV, Jakub a Iva HOROVÁ, 2012. DSpace na AMU In: *5. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 16.-17. května 2012*. [online] Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/90456>

JAEGER, Paul T. a Gary BURNETT, 2010. *Information worlds: social context, technology, and information behavior in the age of the internet*. New York: Routledge. ISBN 978-0-415-99778-2.

JÖNSSON, Pauline a Karin HENNING, 2019. Mapping of APC:s at the Gothenburg University Library. In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019*, [online]. Ostrava: VŠB. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/135103/Karin%20Henning%20%2b%20Pauline%20Jonsson%20-%20%20apc.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

KNOTH, Petr, 2018. Next generation repositories: user stories, behaviours and technical recommendation. In: *Otevřené repozitáře 2018, Brno 13. a 14. června 2018*. [online] Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/127308>

KOBÍKOVÁ, Zuzana, 2013. Akademické psaní a jeho proměny pod vlivem informačních technologií In: *Otevřené repozitáře 2013, Brno, 29. - 30. května 2013*. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/96367>

KOHÚT, Luboš, 2010. *DSpace XML UI: Manakin Project* [online]. In: *3. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 18. -19. května 2010* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/78317>

KOVAŘÍKOVÁ, Lenka, 2016. *Otevřené repozitáře 2016* [online]. Liberec: DSpace TUL. Dostupné z: <https://dspace.tul.cz/bitstream/handle/15240/16448/Otevrenererepozitare2016.pdf>

KOVAŘÍKOVÁ, Lenka, 2017. *Ukázka funkčnosti DSpace ZČU v Plzni*. [online] Liberec: TUL. Dostupné z: <https://dspace.tul.cz/bitstream/handle/15240/20873/20170724.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

KOVAŘÍKOVÁ, Lenka, 2018. *Vize zdokonalení sběru a třídění výsledků vědecko-výzkumné činnosti na TUL*. Liberec: TUL: 2018. Dostupné z: https://dspace.tul.cz/bitstream/handle/15240/26655/sber_uchovani_VVV?sequence=1&isAllowed=y

KOVAŘÍKOVÁ, Vladimíra, 2008. DSpace na VŠB-TUO In: *1. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 24. dubna 2008* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/71106>

KREJČÍ, Jindřich, 2018. Sdílení výzkumných dat v sociálních vědách. In: *Otevřené repozitáře 2018, Brno 13. a 14. června 2018*. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/127315>

KREJČÍŘ, Vlastimil, 2006. Systémy pro tvorbu digitálních knihoven. In: *INFORUM 2006: 12. ročník konference o profesionálních informačních zdrojích, Vysoká škola ekonomická, Praha, 23.-25. května 2006* [online]. Praha: Albertina icome Praha, 2006 [cit. 2016-03-08]. [13 s.]. ISSN 1801-2213. Dostupný z: http://www.inforum.cz/pdf/2006/Krejcir_Vlastimil.pdf

KREJČÍŘ, Vlastimil, 2008. DML-CZ v systému DSpace. In: *1. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 24. dubna 2008* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/71112>

KREJČÍŘ, Vlastimil, 2009. *Konfigurace OAI-PMH v DSpace* In: *2. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 15. dubna 2009*. [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/71269>

KREJČÍŘ, Vlastimil, 2011. Co je (staro)nového v DSpace. In: *4. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 18. -19. května 2011* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/84549>

KREJČÍŘ, Vlastimil, 2017. *DSpace zase po roce (ale tentokrát s Vlastíkem)*. In: *Otevřené repozitáře 2017,*

Brno 6. a 7. června 2017. [online]. Brno: VUT. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10084/117146>

KREJČÍŘ, Vlastimil, 2018. Projekt OpenAIRE Advance In: 3. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 18. -19. května 2010 [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/127307>

LHOTÁK, Martin, 2011. Politika otevřeného přístupu a budování repozitáře v AV ČR [online]. In: 4. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 18. -19. května 2011 [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/84551>

LHOTÁK, Martin, 2018. DARIAH-EU - evropská infrastruktura pro digital humanities a zapojení České republiky. In: Otevřené repozitáře 2018, Brno 13. a 14. června 2018. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/127309>

LOKAYOVÁ, Magdalena, 2019. Akční plán pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu České republiky k vědeckým informacím na léta 2017 - 2020. In: Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019, [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/135110>

MÁCKOVÁ, Zdeňka, 2008. Lokalizace DSpace. DML. In: 1. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 24. dubna 2008 [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/71114>

MÁCKOVÁ, Zdeňka; BARTOŠEK, Miroslav. Digitální knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. In: Duha: Informace o knihách a knihovnách z Moravy [online]. 2012, 26(1) [cit. 2019-07-26]. ISSN 1804-4255. Dostupné také z: <http://duha.mzk.cz/clanky/digitalni-knihovna-filozoficke-fakulty-masarykovy-univerzity>

MANNINEN, Terhi a Anu ALATERÄ, 2018. Licensing and open access: FinELib's experiences. In: Otevřené repozitáře 2018, Brno 13. a 14. června 2018. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/127312>

MAREK, Jiří, 2017. Řízení duševního vlastnictví v digitálním věku se zaměřením na otevřené časopisy. In: Otevřené repozitáře 2017, Brno 6. a 7. června 2017. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/117139>

MAREK, Jiří, 2019. Implementace otevřených vědeckých dat do každodenní praxe z pohledu práva. In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019, [online]*. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: http://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/135120/Marek_Implementace%20otev%599en%3%bdch%20v%4%9bdeck%3%bdch%20dat%20do%20ka%5%bedodenn%3%ad%20praxe%20z%20pohledu%20pr%3%alva.pptx?sequence=1&isAllowed=y

MASÁR, Ivan, 2013. DSpace: systém pre otvorený repozitár In: *Otevřené repozitáře 2013, Brno, 29. - 30. května 2013. [online]*. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/96374>

MASÁR, Ivan, 2015. Workshop DSpace 5 - část I a II. In: *Otevřené repozitáře 2015, Brno 12. - 13. května 2015. [online]*. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/106703>

MASÁR, Ivan, Petra DĚDIČOVÁ, Pavla RYGLOVÁ, Jiří MAREK a Jan SKŮPA, 2016. *Otevřený přístup k vědeckým informacím: současný stav v České republice a ve světě*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, nakladatelství VUTIUM. DOI: 10.13164/book.oa. ISBN 978-80-214-5282-4.

MASÁR, Ivan, 2017. Novinky ve službách Knihovny UTB autorům. In: *Otevřené repozitáře 2017, Brno 6. a 7. června 2017. [online]*. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/117143>

MATUSZKOVÁ, Alena, 2014. Příslib do budoucna. In: *Otevřené repozitáře 2014, Brno 29. - 30. května 2014. [online]*. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/101780>

MITTERMAIER, Bernhard, 2019. Project DEAL: Germany's approach to e-journal licence agreements with major STM publishers on a publish & read basis In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019, [online]*. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné také z: <http://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/135107/2019-05-28%20DEAL%20Otevrene%20repozitare%202019.pptx?sequence=1&isAllowed=y>

NEKUDA, Jaroslav. Bakalářské, diplomové a disertační práce v elektronické podobě na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Ikaros [online]. 2002, ročník 6, číslo 12. urn:nbn:cz:ik-12227. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/12227>

NĚMEČKOVÁ, Lenka, 2015. SPARC Europe v ČR. In: *Otevřené repozitáře 2015, Brno 12. - 13. května 2015.* [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/106723>

PHILLIPS, Scott, Cody GREEN, Alexey MASLOV, Adam MIKEAL a John LEGGETT, 2009. *Introducing Manakin: overview and architecture* [online]. Texas Digital Library. Texas: Texas A&M University Libraries [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <https://www.tdl.org/wp-content/uploads/2009/04/Introducing%20Manakin.pdf>

PINKAS, Jiří, 2008. *DSpace na Univerzitě Pardubice.* In: *1. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 24. dubna 2008* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/71107>

PODLOUCKÁ, Karolina, 2019. EOSC a Open Science v Akademii věd ČR. In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019,* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/135119/EOSC%20a%20Open%20Science%20v%20Akademii%20v%20c4%9bd%20c4%8cR.pptx?sequence=1&isAllowed=y>

PRAJER, Ivo a Petr KAREL, 2016. *Identifikace autorů v DSpace.* In: *Otevřené repozitáře 2016, Brno 7. a 8. června 2016.* [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://dspace.vsb.cz/handle/10084/111635>

PRUNER, Tomáš a Miroslava POUROVÁ, 2018. *Otevřené vzdělávací zdroje na Západočeské univerzitě v Plzni.* In: *Otevřené repozitáře 2018, Brno 13. a 14. června 2018.* [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/127310>

RÁKOSNÍK, Jiří. *Jak (ne)hodnotit vědu?.* In: *Otevřené repozitáře 2013, Brno, 29. - 30. května 2013.* [online]. Brno: VUT. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10084/96372>

RŮŽIČKA, Michal, 2018. *Projekt ARCLib - open-source řešení pro dlouhodobou archivaci* [online]. Dostupné z: <http://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/135118/ruzicka-OR2019-openaire-sluzby-pro-oa-literature-repositories-guidelines-v4-a-dalsi.pptx?sequence=1&isAllowed=y>

RŮŽIČKA, Michal, 2019. OpenAIRE advance: služby na podporu Open Access, Literature Repositories Guidelines v4 a další In: *Otevřené repozitáře 2019, Brno 28. a 29. května 2019*, [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=YdPf49qp4Ts&list=PLlYgYCeiy-20vtlvQEPOLufyGqtAgLv0t&index=8>

RYGELOVÁ, Pavla, 2008. *O konferenci Open Repositories 2008*. In: *1. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 24. dubna 2008* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/71109>

RYGELOVÁ, Pavla, 2010. Zpráva z 3. setkání českých uživatelů systému DSpace. In: *Ikaros, Ikaros* [online]. 2010, ročník 14, číslo 6 [cit. 2019-07-30]. urn:nbn:cz:ik-13500. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/13500>

RYGELOVÁ, Pavla, 2011. Zpráva ze 4. setkání českých uživatelů systému DSpace. In: *Ikaros* [online]. 2011, ročník 15, číslo 6 [cit. 2019-07-30]. urn:nbn:cz:ik-13724. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/13724>

RYGELOVÁ, Pavla, 2012. Zpráva z 5. setkání českých uživatelů systému DSpace In: *Ikaros* [online]. 2012, ročník 16, číslo 6 [cit. 2019-07-30]. urn:nbn:cz:ik-13926. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/13926>

RYGELOVÁ, Pavla, 2013. *Zpráva ze semináře Otevřené repozitáře 2013* [online]. *Ikaros*, 17(8) [cit. 2019-07-28]. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/14122>

RYGELOVÁ, Pavla, 2016. Zpráva ze semináře Otevřené repozitáře 2016: otevřený přístup a etika publikování, In: *Ikaros*. ISSN 1212-5075. Dostupné také z: <http://ikaros.cz/node/17808>

RYGELOVÁ, Pavla a Tereza SIMANDLOVÁ, 2017. Offsetting - správná cesta k transformaci na gold? [In: *Otevřené repozitáře 2017, Brno 6. a 7. června 2017* [online]. Brno: VUT. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10084/117142>

ŘEPIŠOVÁ, Zuzana a Hana VOCHOZKOVÁ, 2000. Elektronické disertace on-line. In: *In RUFIS 2000 : sborník z česko-slovenské konference pořádané ve dnech: 5.- 6. 9. 2000 v Brně*. Brno: VUT; MU, s. 105-110.

ŘIHÁK, Jakub a Tereza SIMANDLOVÁ, 2019. HR Award II. na UK - KA7. In: *Otevřené repozitáře 2019*, Brno 28. a 29. května 2019, [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=eqvCyIs5Exs&list=PLlYgYCeiy-20vtlvQEPOLufyGqtAgLv0t&index=5>

ŘIHÁK, Jan, b.r. Digitální repozitář(e) UK - Kde jsme a kam směřujeme?. In: I [online]. Praha: Národní technická knihovna. Dostupné z: http://invenio.nusl.cz/record/367302/files/prezentace_Rihak_CZ.pdf

ŘIHÁK, Jan, 2017. Digital repository(ies) of the Charles University - Where are we now and where are we heading?. In: *Conference on Grey Literature and Repositories: 10th Conference on Grey Literature and Repositories: proceedings*. 2017. Prague: National Library of Technology, s. 19-32. ISSN 2336-5021. Dostupné také z: http://repozitar.techlib.cz/record/1218/files/idr-1218_1.pdf

SIMANDLOVÁ, Tereza, 2016. DOAJ a český časopisecký rybníček In: *Otevřené repozitáře 2016*, Brno 7. a 8. června 2016 [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/111630>

SIMANDLOVÁ, Tereza, 2017. APC nad zlato: analýza nákladů na gold OA vybraných VŠ In: *Otevřené repozitáře 2017*, Brno 6. a 7. června 2017. [online]. Brno: VUT.

Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/117141>

SIMANDLOVÁ, Tereza, 2018. Jaké mají knihovny místo ve světě open science? In: *Otevřené repozitáře 2018*, Brno 13. a 14. června 2018 [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/127311>

SLABBERTJE, Martin, 2011. *Igitur Archive: institutional repository Utrecht University*. In: *4. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 18. -19. května 2011* [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/84545>

SMITH, MacKenzie, Mick BASS, Greg MCCLELLAN, Robert TANSLEY, Mary BARTON, Margret BRANSCHOFISKY, Dave STUVE a Julie HARFORD WALKER, 2003. DSpace: An open source dynamic digital repository. *D-Lib Magazin: January 2003* [online]. 9(1). ISSN 1082-9873. Dostupné také z: <http://www.dlib.org/dlib/january03/smith/01smith.html>

SOCHOR, Petr, 2015. Výhody spolupráce OBD a DSpace. In: *Otevřené repozitáře 2015, Brno 12. - 13. května 2015.* [online]. Brno: VUT. Dostupné z: https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/106728/2015_Otevrene_repozitare.pptx

SWAN, Alma, 2009. *Open access institutional repositories: a briefing paper* [online]. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: http://openscholarships.org/upload/docs/application/pdf/2009-01/open_access_institutional_repositories.pdf

SZARZEC, Jakub, 2017. Publikační činnost zemí V4+ a jejich předpokládané náklady na open access. In: *Otevřené repozitáře 2017, Brno 6. a 7. června 2017.* [online]. Brno: VUT.

Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/117140>

TKAČÍKOVÁ, Daniela, 2012. Projekt OpenAIREplus. In: 5. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 16. -17. května 2012 [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/90459>

VELDE VAN DE, Kevin, Peter NIJS, eds., 2018. DSpace Service based api. *DuraSpace Wiki* [online]. DuraSpace, [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <https://wiki.duraspace.org/display/DSPACE/DSpace+Service+based+api>

VYČÍTALOVÁ, Lucie, 2010. *Digitální knihovna UPa: možnosti dalšího rozvoje na vlně trendů open access* In: 3. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 18. -19. května 2010 [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10084/78296>

VYČÍTALOVÁ, Lucie, 2011. DRIVER a spol., aneb Spojení repozitáře se světem [online]. In: 4. setkání českých uživatelů systému DSpace, Ostrava, 18. -19. května 2011 [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/84547>

VYČÍTALOVÁ, Lucie, 2015. DSpace 5 aneb Novinky v Digitální knihovně Univerzity Pardubice. In: *Otevřené repozitáře 2015, Brno 12. - 13. května 2015.* [online]. Brno: VUT. Dostupné z: https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/106730/Vycitalova_dspace5.pptx

Webové stránky:

About: Our Mission. *ORCID* [online]. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. MediaWiki [cit. 2019-07-20]. Dostupné z: <https://orcid.org/about/what-is-orcid/mission>

Apache Cocoon, 2019 angl. wiki, https://en.wikipedia.org/wiki/Apache_Cocoon

Apache Solr, 2019. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie*. [online]. MediaWiki [cit. 2019-07-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Apache_Solr

API, 2019. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. MediaWiki [cit. 2019-07-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/API>

Centrální katalog Univerzity Karlovy, 2015. [online]. Praha: Univerzita Karlova [cit. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://ckis.cuni.cz>

Current research information system, 2019. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. MediaWiki [cit. 2019-07-21]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Current_research_information_system

Czech Digital Mathematics Library: DML-CZ, ©2010. [online]. AV ČR [cit. 2019-07-25]. Dostupné z: <https://dml.cz>

DARIAH-CZ: Digitální výzkumná infrastruktura pro umění a humanitní vědy, 2018. [online]. [cit. 2019-07-22]. Dostupné z: <https://lindat.mff.cuni.cz/bits/dariah-cz/DARIAH-CZ.shrnuti.pdf>

Digitální knihovna ČVUT, ©2016. [online]. Praha: ČVUT [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://dspace.cvut.cz/>

Digitální knihovna ČVUT (repozitář). *Ústřední knihovna ČVUT*. [online]. [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <http://knihovna.cvut.cz/katalogy-a-databaze/hledat-v/digitalni-knihovna-repozitar>

Digitální knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2015. [online]. Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://digilib.phil.muni.cz/>

Digitální knihovna Univerzita Pardubice, ©2007-2015. [online]. Pardubice: Univerzita Pardubice [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://dk.upce.cz/>

Digitální knihovna UTB, 2018. [online]. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <http://digilib.k.utb.cz/>

Digitální knihovna VUT v Brně, ©2002-2015. [online] Brno: Vysoké učení technické v Brně [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://dspace.vutbr.cz/>

Digitální knihovna Západočeské univerzity v Plzni, 2018 [online]. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/>

Digitální knihovna [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze [cit. 2019-07-07]. Dostupné z: <http://www1.cuni.cz/~brt/dvk/dk/dk.htm>

Digitální repozitář Univerzity Karlovy [online], ©2017. Praha: Univerzita Karlova [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/>

Digitální/virtuální knihovny z oboru Počítačová věda [online]. Praha, [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www1.cuni.cz/~brt/dvk/dvk1.htm>.

DSpace, 2019. *DuraSpace* [online]. [cit. 2019-07-15]. Dostupné z: <https://duraspace.org/dspace/>

DSpace at Masaryk University, 2018. [online], Brno: Masarykova univerzita [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://dspace.muni.cz/>

DSpace cz [online], Brno: Ústav výpočetní techniky Masarykovy univerzity [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://www.dspace.cz/>

DSpace Diagram_0, 2016. *DSpace* [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: http://dspace.org/sites/dspace.org/files/media/DSpace%20Diagram_0.pdf

DSpace: Technical Specifications, 2019. [online]. [Nijmegen]: DuraSpace, 2019 [cit. 2019-07-15]. Dostupné z: <https://duraspace.org/dspace/resources/technical-specifications/>

DSpace VŠB-TUO, ©2006-2018. [online], Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <http://dspace.vsb.cz/>

DSpace - repozitář AMU, ©2008. [online]. Praha: Akademie múzických umění v Praze [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://dspace.amu.cz>

Dublin Core, 2017. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. MediaWiki, [cit. 2019-07-19]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Dublin_Core

Flyway (software), 2019. *Wikipedia: The free encyclopedia* [online]. MediaWiki [cit. 2019-07-14]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Flyway_\(software\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Flyway_(software))

Framework, 2019. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. MediaWiki, [cit. 2019-07-14]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Framework>

Hibernate, 2018. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. MediaWiki, [cit. 2019-07-14]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hibernate>

Ikaros. Systém na archivaci, zpřístupnění a.... In: *Ikaros (13. 2 2003)*. [cit. 14. 4 2019]. Dostupné z: <https://ikaros.cz/system-na-archivaci-zpristupneni-a>

Inforum [online], Alberitna icome [cit. 2019-06-11]. Dostupné z: <https://www.inforum.cz/cs/>

Informace o projektu: Digitální knihovny, © 2019. [online], Masarykova univerzita. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/vyzkum/projekty/3193>

Instalace systémů DSpace v ČR. *DSpace CZ* [online]. Masarykova univerzita, AKVŠ [cit. 2019-07-25]. Dostupné z: <https://www.dspace.cz/dspace-v-cr>

Katalog k.UTB, ©2019 [online], Zlín: Knihovna UTB ve Zlíně [cit. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://vufind.katalog.k.utb.cz>

Katalog knihovny Technické univerzity v Liberci, 2019 [online]. Liberec: Technická univerzita v Liberci [cit. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://knihovna-opac.tul.cz/>

Katalog ÚK ČVUT [online], 2018. Praha: České vysoké učení technické [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://aleph.cvut.cz>

Katalog Ústřední knihovny VŠB-TUO [online], 2018. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava [cit. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://katalog.vsb.cz/>

Katalog ZČU [online], ©2004. Plzeň: Univerzitní knihovna ZČU v Plzni [cit. 2019-07-28]. Dostupné z: <http://aleph.zcu.cz/>

Knihovní katalog MUNI, ©2014 [online], Brno: Masarykova univerzita [cit. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://aleph.muni.cz>

LDAP, 2019. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-07-18]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/LDAP>

LINDAT/CLARIN: Centrum jazykové výzkumné infrastruktury v České republice, 2018 [online. Praha: UFAL MFF UK [cit. 2019-07-25]. Dostupné z: <https://lindat.mff.cuni.cz/cs/o-lindat-clarin>

LINDAT/CLARIN repository, 2019. *Registry of Research Data Repositories* [online]. [cit. 2019-07-23]. DOI: 10.17616/R30G6Ws. Dostupné z: <https://www.re3data.org/repository/r3d100010386>

Main features of CERIF, [2000]. *EuroCRIS: Current Research Information Systems* [online]. [Nijmegen[: euroCRIS [cit. 2019-07-05]. Dostupné z: <https://www.eurocris.org/cerif/main-features-cerif>

Model organizace životního cyklu VŠKP, 2006.[online], Ostrava: VŠB-TUO.[cit. 2019-05-27]. Dostupné z: <http://www.evskp.cz/SD/2a.jpg>

Národní úložiště šedé literatury [online], 2018. Praha: NTK [cit. 2019-06-11]. Dostupné z: <https://nusl.techlib.cz/cs/konference>

Nástroje, 2019. *Open acess.cz* [online]. AKVŠ [cit. 2019-07-21]. Dostupné z: <http://openaccess.cz/nastroje/>

Návrh obecného Workflow VŠKP: (v tištěné a současně elektrické podobě), 2016 [online]. AKVŠ [cit. 2019-05-27]. Dostupné z: <http://www.evskp.cz/SD/2b.pdf>

Oblast VaVaI: OBD - evidence a vykazování publikační činnosti, 2019. *DERS* [online]. DERS [cit. 2019-07-20]. Dostupné z: <https://www.ders.cz/produkt-vavai/>

OpenAIRE: Open Access Infrastructure for Research in Europe, © 2016, [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupný z: <http://www.openaire.eu/>.

OpenDOAR], 2019. [online]. Jisc [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://v2.sherpa.ac.uk/opensoar/>

OpenDOAR, 2019. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-07-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/OpenDOAR>

Open Archives Initiative - Repository Explorer [online], 2014. Explorer version - 1.47, protocol version - 1.0/1.1/2.0. [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://re.cs.ucl.ac.uk/>

Oracle, 2019. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-07-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Oracle>

Otevřený software, 2019. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [Nijmegen]: MediaWiki, 2019 [cit. 2019-07-22]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Otev%C5%99en%C3%BD_software

Otevřené repozitáře 2013., 2013. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/96354>

Otevřené repozitáře 2014., 2014. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/101775>

Otevřené repozitáře 2015., 2015. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/106721>

Otevřené repozitáře 2016., 2016. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/106721>

Otevřené repozitáře 2017., 2017. [online]. Brno: VU., Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/117039>

Otevřené repozitáře 2018., 2018. [online]. Brno: VUT. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/127300>

Otevřené repozitáře 2018., 2018. [online]. Ostrava: VŠB-TUO. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/134420>

PlumX, 2019. *Plum Analytics* [online]. [cit. 2019-07-20]. Dostupné z: <https://plumanalytics.com/learn/about-metrics/>

Primo: odborné zdroje na dosah [online], ©2018. Brno: Ústřední knihovna VUT v Brně [cit. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://primo.lib.vutbr.cz/>

Příspěvky 1. setkání českých uživatelů systému DSpace / Conference papers from 1st Czech DSUG, 2008. DSpace VŠB-TUO [online]. Ostrava, 24. 4. 2008: AKVŠ [cit. 2019-05-29]. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/71104>

Příspěvky 2. setkání českých uživatelů systému DSpace / Conference papers from 1st Czech DSUG, 2009. DSpace VŠB-TUO [online]. Ostrava, 15. 4. 2009: AKVŠ [cit. 2019-05-29]. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/71104>

Příspěvky 3. setkání českých uživatelů systému DSpace [online], 2010. Ostrava: VŠB-TUO [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/78277>

Příspěvky 4. setkání českých uživatelů systému DSpace [online], 2011. Ostrava: VŠB-TUO [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/84542>

Příspěvky 5. setkání českých uživatelů systému DSpace [online], 2012. DSpace VŠB-TUO. AKVŠ, [cit. 2019-06-16]. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/90422>

PubMed. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2019 [cit. 2019-07-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/PubMed>

Register a new Repository for DRAMBORA Risk Assessment, 2008. *DRAMBORA* [online]. Europa: Digital Curation Centre and DigitalPreservationEurope, 2015-08-06 [cit. 2019-07-01]. Dostupné z: <https://www.repositoryaudit.eu/register/>

Release candidate. *IT slovník.cz* [online]. [cit. 2019-07-14]. Dostupné z: <https://it-slovník.cz/pojem/release-candidate>

Registry of Open Access Repositories [online], 2019. Southampton: University of Southampton [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://roar.eprints.org/>

Repozitář DSpace 6.3 [online], ©2002-2012. Liberec: Technická univerzita v Liberci [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://dspace.tul.cz/>

Repozitář publikační činnosti UTB [online], 2018. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <http://publikace.k.utb.cz/>

ROAR, 2019 In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-07-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/ROAR>

Simple API for XML. 2019. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-07-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Simple_API_for_XML

Speciální pedagogika. *DSpace Repository* [online], Univerzita Karlova v Praze [cit. 2019-07-25]. Dostupné z: <http://dspace.specpeda.cz/handle/0/4>

Společný katalog AMU [online. Praha: Akademie múzických umění v Praze [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://tritius.amu.cz/>

Úložiště digitálních dat pro p [online], [cit. 2017-06-04]. Dostupné z: <http://www.dspace.cz/media/3419/dspace-dp-jaluvka.pdf>

9 Seznam obrázků:

Obrázek 1 - Harmonogram vývoje DSpace (Masár, 2015) . 20

10 Seznam tabulek:

Tabulka 1 - Název repozitáře.....	59
Tabulka 2 - Verze DSpace.....	60
Tabulka 3 - Oborové zaměření repozitářů.....	61
Tabulka 4 - Typ ukládaných dokumentů.....	62
Tabulka 5 - Organizace repozitáře.....	62
Tabulka 6 - Jazykové mutace systému.....	63
Tabulka 7 - Srovnání stavu obsahu repozitářů.....	64
Tabulka 8 - Správa repozitáře.....	65
Tabulka 9 - Vstupy dat.....	66
Tabulka 10 - Výstupy dat.....	67
Tabulka 11 - Přihlášení.....	68
Tabulka 12 - Poskytování dalších služeb	Chyba! Záložka není definována.
Tabulka 13 - Vyhledávání.....	69
Tabulka 14 - Procházení/Prohlížení z hlavní strany..	82
Tabulka 15 - Procházení/Prohlížení z podkomunit.....	84
Tabulka 16 - Filtry rozšířeného vyhledávání.....	84
Tabulka 17 - Operátory vyhledávání.....	84
Tabulka 18 - Věcné zpracování v DSpace.....	85

1 Seznam zkratek:

2

AKVŠ	Asociace knihoven vysokých škol ČR
Altmetrika	nástroj pro hodnocení úspěšnosti vědeckých publikací pomocí statistik využívanosti
AMU	Akademie múzických umění
Apache Cocoon framework	webový aplikační rámec napsaná v Java, XML
Apache Solr	platforma pro vyhledávání v textu, včetně fasetového vyhledávání, distribuovaného vyhledávání v dokumentech typu pdf nebo odt. napsaná v Javě, postavená na Apache Lucene
APC	Application Programming Interface, <u>rozhraní pro programování aplikací</u> . Určuje, jakým způsobem jsou funkce knihovny volány ze zdrojového kódu programu
ARCLib	open-source řešení pro dlouhodobou archivaci digitálních dat
AV ČR	Akademie věd České republiky
CC	Creative Commons, licence
COAR	Confederation of Open Access Repositories, Konfederace repozitářů s otevřeným přístupem
CRIS systém	Current research information system, databáze nebo informační systém pro uložení, správu a výměnu kontextových metadat výzkumné činnosti (př. OBD)
ČVUT	České vysoké učení technické

DARIAH	Digital Research Infrastructure for the Art and Humanities, Digitální výzkumná infrastruktura pro umění a humanitní vědy
DML-CZ	Czech Digital Mathematics Library, Česká digitální matematická knihovna
DOI	Digital Object Identifier, trvalý identifikátor digitálních objektů
Dublin Core	standard pro metadatový popis digitálních objektů
EOSC	European Open Science Cloud, společného evropský virtuální výzkumný otevřený prostor
FAIR	findable, accessible, interoperable, and re-usable, nástroj pro vyhodnocení vyhledatelnosti, přístupnosti, interoperability a opětovné využitelnosti dat
Flyway	open source software pro migraci databáze
Framework	aplikační rámec, softwarová struktura sloužící jako podpora při programování a vývoji sw projektů. Může obsahovat podpůrné programy, knihovny API, podporu pro návrhové vzory nebo doporučené postupy při vývoji.
Hibernate	framework v jazyce Java. Umožňuje objektově-relační mapování.
IR	institucionální repozitáře
JSP	Java Server Pages
LDAP	(Lightweight Directory Access Protocol) protokol pro ukládání a přístup k datům na adresářovém serveru
LINDAT/CLARIN	Linguistic Data and NLP Tool

Manakin (XMLUI)	uživatelské rozhraní, postavené na technologiích XML, XSL , SAX a Apache Cocoon framework
MeU	Mendelova univerzita v Brně
MU	Masarykova univerzita
NOADs	National Open Access Desks, přístup k národním datovým infrastrukturám
OA	Open access, otevřený přístup k vědecko-výzkumným informacím
OD	Open data, otevřený přístup k vědecko-výzkumným datům
OE	otevřený přístup ke vzdělávacím zdrojům
OBD	webová aplikace pro sběr, zpracování, vykazování, přenos a prezentaci dat výzkumné činnosti
Open source	otevřený software, software s otevřeným zdrojovým kódem
OpenDOAR	Directory of Open Access Repositories, adresář akademických a vědeckých repozitářů typu OA
OR	Seminář Otevřené repozitáře
Oracle	system řízení báze dat
ORCID	unikátní identifikátor osob
PASTEUR4OA	strategie pro harmonizaci politik otevřeného přístupu v Evropském výzkumném prostoru
PlumX	nástroj pro hodnocení dopadu výzkumu
PostgreSQL	objektově-relační databázový systém
PubMed	volně přístupné rozhraní k databázi MEDLINE, která obsahuje citace a většinou i abstrakta biomedicínských

	odborných článků v angličtině i národních jazycích
ResearcherID	unikátní identifikátor osob spravovaný WoS
ROAR	The Registry of Open Access Repositories, Registr otevřených repozitářů
<u>ROARMAP</u>	registr otevřených politik (institucionálních, národních, poskytovatelů financí apod.)
SAX	Simple API for XML, umožňuje sériový přístup k XML
Scopus	citační databáze
Shibboleth	služba umožňující jednotlivé přihlášení do více síťových zdrojů
SPARC Europe	sdružení evropských institucí podporující implementaci OA politik, zastřešuje projekty FOSTER, PARTEUR4OA
SWORD	Simple Web-service Offering Repository Deposit
Tomcat	webový server a servlet kontejner, založen na jazyce Java, vyvíjený jako open source projekt
TUL	Technická univerzita v Liberci
UK	Univerzita Karlova
UPa, Upce	Univerzita Pardubice
UTB	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
UUID	Universally Unique Identifier, globálně jednoznačný identifikátor (128bitový)
ÚVT MU	Ústav výpočetní techniky Masarykovi univerzity
VŠB-TUO	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

VŠKP	vysokoškolské kvalifikační práce (bakalářské, diplomové, disertační práce)
VUT	Vysoké učení technické v Brně
WoS	Web of Science, citační databáze
ZČU	Západočeská univerzita

